SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, sobota 14. aprila 1951

LETO XII., ŠT. 89 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 2 DIN

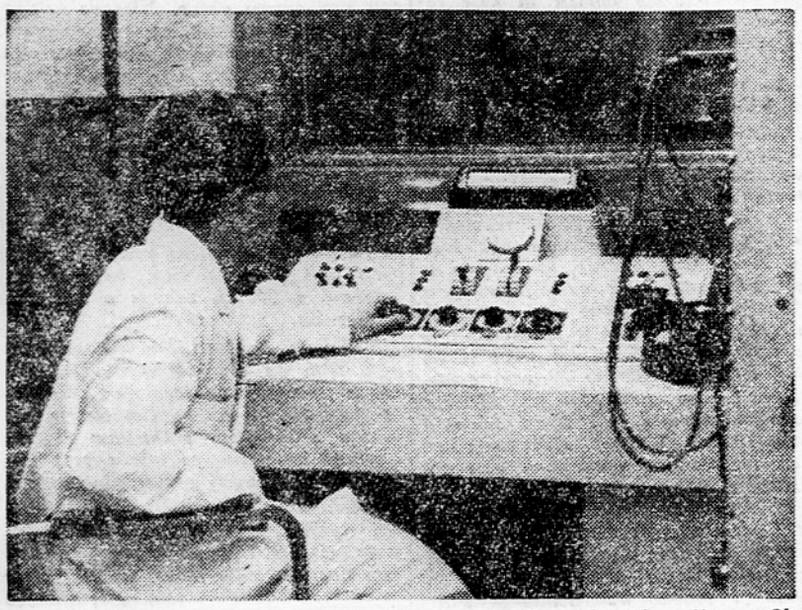

Ob 16.30 bo začel oddajati 135 kilovatni oddajnik Radia Slovenije — Ob 18.30 bo slovesna otvoritev novega studia v Tavčarjevi ulici.

Danes začne redno oddajati nova ljubljanska radijska postaja

SKORAJ 2000 DOMAČIH IN TUJIH ČESTITK K USPEHU RADIA - SLOVENIJE

Malo manj kot 2000 veselih sporočil in iskrenih čestitk k uspehu je dobil kolektiv Radia Slovenije, odkar se vrste poizkusne oddaje z velikim 135 kilovartnim ljubljanskim oddajnikom, ki bo danes popoldne slovesno izročen svojemu namenu. Neverjetno tesna je vez med slovenskim radijem ter njegovimi domačimi in tujimi poslušalci. To priča nad 1500 pisem iz naše države, pa nad 150 pisem, ki so jih poslali zamejski Slovenci iz Koroške in Trsta ter poslušalci v Angliji, Franciji, na Holandskem, v Belgiji, Luksemburgu, Nemčiji, Švici, Avstriji in Italiji. Po vseh teh državah se nova ljubljanska radijska postaja dobro sliši, medtem ko starega oddajnika ni mogla slišati niti polovica Slovencev. V teh preprostih in prisrčnih pismih je naš radio dobil pravzaprav spored, dragocen kup napisanih ljudskih želja. Uresničenje teh želja bo pripomoglo, da bo Radio Slovenija še bolj priljubljen doma in v tujini.

Vsa sporočila iz Slovenije so v bistvu enaka. Zjutraj, podnevi in tja do 6. ali 7. ure zvečer se nova ljubljanska radijska postaja prav povsod »dobro, odlično in sijajno« sliši. V okolici Domžal, kjer stoji novi oddajnik, se celo pritožujejo, da so oddaje preglasne. Nekdo izmed tamkajšnjih poslušalcev pa se je očitno že znašel. Izključil je anteno radijskega aparata in spet ima v hiši dober sprejem. Tudi podnevi, ne samo ponoči, slišijo novi ljubljanski oddajnik n. pr. tudi v Bitolju, Nišu in drugje v državi skoraj enako dobro, kakor zvezno beograjsko ali zagrebško oddajno postajo. Dobro slišijo veliko ljubljansko radijsko postajo vsi zamejski Slovenci. Domači in tuji poslušalci poizkusnih oddaj, še posebno poslušalci iz Bele krajine, pa se hkrati pritožujejo čez motnje v večernih urah.

Valovna dolžina 327,1 m, na kateri oddaja od 15. marca 1950 ljubljanska radijska postaja, sta si namreč med gradnjo oddajnika neupravičeno prisvojila dva oddajnika: Frankfurt (ameriška okupacijska cona Nemčije) in »Hessischer Rundfunk - Fritzlar« — sovjetska cona Nemčije). Ta valovna dolžina pripada po sklepu kopenhagenske konference za radiodifuzijo izključno Jugoslaviji, oziroma ljubljanski radijski postaji. Nekaj poslušalcev je v svojih pismih že priporočilo direkciji Radia Slovenije, naj naša država to kršenje mednarodnih dogovorov uredi po diplomatski poti. Nekateri naši radijski strokovnjaki pa so mnenja, da si bosta ti dve radijski postaji sami izbrali drugo valovno dolžino, ker tudi njihove oddaje moti močni ljubljanski oddajnik.

Ljubljanska radijska postaja bo imela odslej na sporedu tudi nemške, francoske in italijanske oddaje. Iz inozemstva, zlasti iz Avstrije, pišejo, da se teh oddaj še posebno vesele, ker bodo v tujini še povečale zanimanje za našo državo. Poizkusne oddaje so dobro slišali v Švici (glasno, kakor 150 kilovatni oddajnik Beromünster), v Firencah celo na sprejemniku, montiranemu v avtomobilu. Te oddaje so lahko poslušali v Bremerhavenu (Severna Nemčija), v Parizu, Londonu, Luksemburgu, Liegeu in Groningenu, v Münchenu pa tako, kakor da bi tamkaj govoril napovedovalec.

S Koroškega so sporočili, da še nikoli niso slišali toliko lepega iz naše Ljubljane, kakor prav minule dni, ko so novo ljubljansko radijsko postajo poslušali na Dobraču pri Beljaku, v Celovcu in Velikovcu, ob Vrbskem ter Hoškem jezeru. Z Dobrača so pisali, da so slovensko pesem slišali čisto in glasno, kakor da bi pevci peli pri njih v izbi, mnogi drugi Koroški pa nas obveščajo, da se tamkaj sliši novi oddajnik skoraj tako močno, kakor avstrijska radijska postaja »Sendergruppe Alpenland«.

Poslušalec iz Trsta je sporočil: »Naše dolgoletne želje so se naposled uresničile. Kolikokrat bi Ljubljano že prej radi poslušali, a pri najboljši volji nam to ni bilo mogoče.« Slovenski izseljenec iz Altenburga v Sev. Nemčiji piše: »Skoraj bi se po kranjsko pridušil od veselja, ko sem po tolikih letih odsotnosti spet slišal domačo besedo.« Podobna čustva zadovoljstva in domotožja, ki se lotevajo človeka ob zvočni slovenski besedi in pesmi, zaslediš še v mnogih pismih in sporočilih naših izseljencev, ki jih bo odslej nova, močna slovenska radijska postaja lahko dnevno povezala z domovino.

Graditelji ljubljanske radijske postaje odlikovani

Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je odlikoval za posebne usluge pri graditvi nove radijske postaje v LR Sloveniji z redom dela III. stopnje Ivana **Železnikarja**, ing. Dušana **Vendramina**, ing. Franca **Milavca**, Lojzeta **Poljšaka**, Edvarda **Ronka** in Anko **Pernuševo**; s kolajno dela pa Dušana **Mauserja**, Miho **Pavliča**, Franca **Zajca** in Franca **Kramarja**.

Sklicana je seja zunanjepolitičnega odbora Ljudske skupščine FLRJ

V ponedeljek dopoldne bo javna seja zunanje političnega odbora Ljudske skupščine FLRJ. Stalni delegat FLRJ v OZN dr. Aleš **Bebler** bo poročal o delu naše delegacije, na seji pa bodo razpravljali tudi o naši zunanji politiki ter dajali odgovore na vprašanja posameznih članov odbora.

XIV. PLENUM CENTRALNEGA KOMITEJA LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

Mladinska organizacija naj dela tam, kjer se mladina tudi zbira

Včeraj se je sestal v Ljubljani XIV. plenum Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije. Poleg članov plenuma so se zasedanja udeležili organizacijski sekretar CK KPS **Lidija Sentjurc**, sekretar CK LMJ **Mile Neoričič**, predsednik Pionirske zveze Slovenije **Ada Krivic**, pomočnik ministra za kulturo in prosveto **Miloš Ledinek**, športni sekretar Fizkulturne zveze Slovenije **Edo Serpan** in podpolkovnik **Spaso Zaklan**.

O krepitvi Ljudske mladine v današnji borbi za neodvisnost domovine je govoril sekretar Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije **Janez Hočevar**. V svojem govoru je poročal o utrjevanju politične enotnosti naše mladine, o poglabljanju njene ljubezni do svobode in neodvisnosti domovine, o predvojaški vzgoji in končno o slabostih mladinske organizacije, ki zavirajo širšo mobilizacijo mladine in ki največkrat izvirajo iz dosedanjih togih organizacijskih oblik. Ko je orisal zunanji politični položaj, informbirojsko gonjo proti naši državi in stališče našega vodstva v težnji za ohranitev miru na svetu, je razčlenil naloge mladinskih organizacij pri tolmačenju perspektive naše politike v današnjem razgibanem času.

»Vzgoja mladine v duhu aktivnega patriotizma ne more iti mimo slavne dobe narodnoosvobodilne borbe. S pomočjo Zveze borcev moramo doseči, da bo vsak aktiv poznal vsaj v glavnih črtah zgodovino naše revolucije. Popraviti pa moramo tudi to, da bodo imeli naši mladinci pravilen odnos do tega, kar delovni ljudje danes ustvarjajo, je med drugim dejal tov. Hočevar.

V nadaljevanju je ožigosal tisto mladino v mestih in industrijskih središčih, ki je pasivna in ravnodušna do socializma ter kulture sploh in skrbi le za svoje ugodje, lepo obleko, kino, ples itd. V zvezi s tem je še nakazal naloge mladinskih organizacij, ki morajo tem mladincem približati misel osvobodilne borbe in pojasniti razvoj socializma pri nas.

Sodelovanje mladine pri društvih izven vojaškega značaja je še vedno premajhno. V teh društvih dela približno 137.000 mladincev. Zlasti pa morajo organizacije zboljšati odnos do tiste mladine, ki se zbira v predvojaških centrih. V Sloveniji je namreč 63.737 mladincev, ki morajo obiskovati pouk v predvojaški vzgoji. Izmed teh se vsak teden zbere v Sloveniji 20.495 kmečkih mladincev, ki so večidel neorganizirani. Že številka pove, da so to najbolj množični sestanki kmečke mladine, kjer se more politično delo zelo razširiti. Toda večina mladinskih komitejev meni, da to ni njihova naloga, ker doslej nismo imeli mladinskih aktivov pri vojaških centrih. Temu primerna je tudi udeležba mladine pri pouku v predvojaški vzgoji, ki znaša povprečno od 94 do 98 %, najslabša pa je na Jesenicah s 64 %. Večina predvojaških centrov boleha na tem, da so dolgočasni zlasti tam, kjer vodilni kader ne opravlja svojih dolžnosti z ljubeznijo do mladine. Kjer koli pa so poslali v center dobrega človeka, ki je znal mladini tudi nekaj povedati, so mladinci pokazali živo zanimanje za vse politične in gospodarske zadeve.

Ob koncu svojega govora je tov. Hočevar razčlenil vsebino dela mladinskih organizacij, zlasti v mestih in industrijskih središčih, kjer se je delo mladinskih aktivov omejevalo v glavnem na suhoparne sestanke. Jasno je da se mladina v takih organizacijah dolgočasi, svoje težnje pa uresničuje pri drugih društvih. Zato je povsem razumljivo, da mora mladinska organizacija tja, kjer se mladina zbira po svojem osebnem zanimanju, ne pa, da postavimo mladinski aktiv na proizvodno pačelo, nato pa si izmislimo, kaj naj bi ta organizacija delala.

V razpravi, ki je bila za govorom tov. Hočevarja, je sodelovalo 14 članov plenuma, ki so poročali predvsem o delu mladinskih organizacij ter o uveljavljanju mladine v športnih, kulturnih in drugih društvih.

Spregovoril je tudi sekretar Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije **Mile Neoričič**, ki je nakazal naloge Ljudske mladine v zvezi z razvojem socialistične demokracije ter krepitvijo obrambne sposobnosti naše države. Ko pa je očrtal perspektivo razvoja Ljudske mladine, je poudaril, da morajo mladinski aktivi delati tam, kjer se naša mladina največ zbira.

V Makedoniji bodo letos povečali proizvodnjo bombaža

Kmetje v Makedoniji so že lani pripravili za setev bombaža nad 11.000 hektarov najboljše zemlje, ki so jo globoko zorali in pognojili s 1400 tonami umetnih gnojil, potem pa so zemljišče znova zorali. Na razpolago imajo dovolj semena in tudi strojev za setev bombaža. Ker bodo letos posejali bombaž na najboljših zemljiščih, bo pridelek večji, kakor je bil lani, čeprav bo površina nekoliko manjša. Računajo, da bodo z letošnjim pridelkom prihranili 200 milijonov deviznih din.

Medtem ko so lani sklepali pogodbe po posejani površini, so se letos v pogodbah zavezali, oddati določene količine bombaža. Ta novi način sklepanja pogodb je mnogo pripomogel, da so letos dobro pripravili zemljo in da bodo uporabili vse agrotehnične ukrepe za povečanje hektarskega donosa.

TRYGVE LIE PRI MARŠALU TITU IN PRI SPREJEMIh V BEOGRADU

Predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je včeraj dopoldne sprejel generalnega sekretarja OZN g. Trygve Lieja ter se z njim razgovarjal približno dve uri. Pri sprejemu sta bila navzoča naš stalni delegat pri OZN dr. Aleš Bebler in pomočnik ministra za zunanje zadeve dr. Jože Vilfan.

Po sprejemu je maršal Tito priredil na čast g. Trygve Lieja in njegove soproge kosilo, pri katerem so bili tudi podpredsednik zvezne vlade Aleksander Ranković, minister Milovan Djilas, minister Boris Kidrič s soprogo, generalni polkovnik Koča Popović s soprogo, dr. Aleš Bebler in dr. Jože Vilfan s soprogo.

Popoldne je bil v prostorih hotela »Majestic« sprejem v čast g. Trygve Lieja, ki ga je priredil predsednik Združenja za OZN v Jugoslaviji in zveznega sveta Ljudske skupščine FLRJ Vladimir **Simić**. Sprejema so se udeležili zvezni ministri dr. Pavle **Gregorič**, Rodoljub **Colaković** in Sava **Kosanović**, predstavniki Prezidija in Ljudske skupščine LR Srbije, dr. Aleš **Bebler**, predsednik sindikatov Jugoslavije Djuro **Salaj**, pomočnika zveznega zunanjega ministra, zastopniki družbenih organizacij in mnogi kulturni in javni delavci Beograda. Sinoči je naš delegat v OZN dr. Aleš **Bebler** priredil v hotelu na Avali večerjo na čast generalnemu sekretarju g. Trygve Lieju in njegovi soprogi. Pri večerji so bili tudi zvezni ministri dr. Pavle **Gregorič**, pomočnik zunanjega ministra dr. Jože **Vilfan**, načelnika v zunanjem ministrstvu **Perić** in **Machiodo**, direktor Urada za informacije OZN v Beogradu g. Milan **Hoffman** ter funkcionarji OZN, ki spremljajo g. **Lieja**.

V svoji zahvali na zdravico je g. **Trygve Lie** poudaril:

»Danes sem doživel enega najpomembnejših dogodkov v svojem življenju, ko sem se sestal z velikim državnikom maršalom Titom. Vedno sem čutil simpatije do Jugoslavije in njenega boja za svobodo. Zato sem zelo zadovoljen, da se mi je nudila priložnost, da sem prišel v to državo. Jugoslovanska borba za mir, svobodo in neodvisnost je bila vedno zelo blizu ne le mojemu srcu, temveč tudi mojemu načinu mišljenja.«

Pred sprejemom pri maršalu Titu je g. Trygve Lie uradno obiskal zunanje ministrstvo FLRJ.

Prihodnji mesec bodo začeli zemeljska

dela za novi kolodvor v Mariboru

V torek je bilo v Mariboru posvetovanje zastopnikov državnih železnic in mestnega ljudskega odbora o gradnji glavnega kolodvorskega poslopja. Stari kolodvor je bil med vojno ob bombardiranju skoraj povsem uničen, po vojni pa so ga le za silo zakrpali. Sedanje, še vedno napol porušeno poslopje kvari lice sicer že lepo obnovljenega Maribora, hkrati pa otežkoča delo železniškim uslužbencem in ves promet.

Povojni regulacijski načrt mesta Maribora je določil glavnemu kolodvoru nov prostor na drugem mestnem bregu Drave, na sedanjem razpotju južne in koroške železnice. Sedanji glavni kolodvor bi bilo treba po tem načrtu odstraniti, novo manjšo potniško postajo pa zgraditi više v Košakih. Prav zaradi tega načrta glavnega poslopja ni kazalo kakor koli obnavljati. Velikopotezna načrta z novim prometnim vozlom pa v času, ko vsa sredstva vlagamo v zgraditev industrijskih objektov, ne moremo uresničiti. Hkrati z gradnjo novega glavnega kolodvora bi bilo treba zgraditi tudi nove ranžirne tire in kurilnico, prestaviti koroško progo pod Pohorje, zgraditi pri Domu JA čez Dravo nov glavni most za cestni promet itd.

Strokovnjaki so zato poiskali novo ustrezno rešitev. Na mesto sedanjega porušenega glavnega kolodvorskega poslopja bodo postavili novo 120 m dolgo sodobno urejeno stavbo z okrog 50 prostori, ki bo zaenkrat ustrezala vsem potrebam prometa. Ko pa bo v bodočnosti zgrajen na desnem bregu Drave nov kolodvor, bo tukaj stranska postaja za potniški in glavna postaja za mednarodni promet, ker bo mednarodni promet s carinskimi in obmejnimi pregledi ločen od notranjega. Vseh načrtov za uresničenje te zamisli še niso izdelali, vendar bodo z osnovnimi zemeljskimi in pripravljalnimi deli začeli že prihodnji mesec. Javne sramote obmejnega Maribora bo tako najkasneje prihodnje leto konec. Zgrajen bo lep nov kolodvor, ki bo veljal okrog 25 milijonov din.

V Grosupljem bodo

NA ČAST 10. OBLETNICE OF USTANOVILI DELOVNO ZADRUGO

Frontne organizacije v grosupeljskem okraju se pridno pripravljajo, da bi čim bolj slovesno praznovale 10. obletnico OF. Že dlje časa tekmuje 42 vaških organizacij. Pri tem so med najboljšimi Muljavčani. Le-ti tekmujejo z vsemi organizacijami v okolju Ivančne gorice. Dela pri zidavi kulturnega doma so opravili sami in zbrali, posekali ter pripeljali ves les, ki so ga potrebovali za dom in za zamenjavo za drugo gradivo. Popravili so 10 km vaških poti, skupno pa izvršili 30 tisoč ur prostovoljnega dela.

Lepe uspehe so dosegli tudi v Strugah, kjer zidajo zadružni dom in popravljajo vaške poti. Opravili so nad 5000 ur prostovoljnega dela. Njihova ljudska inšpekcija je ena izmed najboljših v okraju. Zadružni dom gradijo tudi v Kariovici in so opravili že 6000 ur prostovoljnega dela. V OF so sprejeli 45 novih članov. Višnjani so dogradili zadružni dom ter priredili kuharski in šiviljski tečaj. Frontovci iz St. Vida so se zelo trudili: 2.000 ur prostovoljnega dela, dobro delovanje kulturnega društva mladinske organizacije priča o delu in aktivnosti Fronte.

V Grosuplju bodo na čast 10. obletnice OF ustanovili delovno zadrugo. Ustanovni občni zbor bo danes 14. aprila. Dobre so bile organizacije tudi na Turjaku, v Rogu, Velikih Poljanah, Studencu, Podbukovju itd.

Ponekod so med tekmovanjem organizacije počivale. V Dobu je v frontnem odboru le nekaj članov, ki delajo, nekaj vrinjenih kulaških elementov pa delo zavira. Tak je predsednik odbora OF Jože Verbič, sin najbolj premožnega kmeta. Prav tako zavirajo delo Fronte močni kmetje Franc Perme v Rogatcu, Jože Skulj v Udju in Janez Okoren v Cerovcu, da bi tako ščitili osebne koristi. Podobni vzroki za nedelavnost Fronte so bili tudi v Račni, Dobrempolju, pri Sv. Gregorju, na Krki in v Skocjanu.

Studija, ki ga je organiziral okrajni odbor OF za tekmovanje na čast 10. obletnice OF, se je udeležilo 1200 članov Fronte.

Vsi vaški odbori se pripravljajo, da bi 10. obletnico čim bolj slovesno proslavili in ob tej priložnosti pripravili delovnim ljudem več kulturnega razvedrila. Okrajni odbor OF pripravlja festival, ki bo 22. t. m. v Grosuplju.

R. M.

Gostovanje francoskega čelista Fourniera v Jugoslaviji

Jutri, 15. aprila, po končani turneji v Ameriki, pride v Jugoslavijo znani francoski čelist Pierne **Fournier**, ki ga poznamo že po njegovih predvojnih gostovanjih. Ob spremljavi pianista Marjana **Lipovška** bo imel Fournier 16. aprila v Beogradu svoj prvi koncert; izvajal bo dela Bacha, Beethovna, Brahmsa, Chopina in drugih. Naslednji dan bo igral s simfoničnim orkestrom Srbije. Fournier bo imel po dva koncerta tudi v Ljubljani in v Zagrebu.

V Savinjski dolini že razdeljujejo moko za hmeljarje

Vest, da je kmetijsko ministrstvo poskrbelo za novo pošiljko moke za hmeljarje, je zelo ugodno vplivala na vse savinjske hmeljarje. Hmeljarji, ki ne pridelajo dovolj žita za svoje potrebe, spoznavajo, da se njihov trud pravilno ocenjuje in da bodo deležni, če se bodo še bolj intenzivno posvetili pridelovanju hmelja, vseh potrebnih dobrin, ki jih zaradi tega na svojih poljih ne morejo pridelati.

Kmetijsko ministrstvo je izposlovalo za hmeljarje 10 vagonov moke, dva vagona moke pa bodo dobili planinski kraji okoli Dobrne. Kakor so nam povedali na celjsko okoliškem okraju, bodo dobili kmetje hmeljarji v Savinjski dolini od te količine 24.700 kg koruzne in prav toliko pšenične moke. Obdelovalne zadruge, ki se ukvarjajo s hmeljarstvom, pa bodo dobile skupno 36.000 kg enotne in koruzne moke. Tako bo vsak hmeljar dobil dovolj moke zase in za delavce, ki jih bo najel za hmeljarska dela. Prvi obrok moke pa so hmeljarji dobili že jeseni. Skupaj s sedanjim obrokom je naša vlada dala za hmeljarje v okraju Celje-okolica nad 13 vagonov moke.

Hmelj pa se širi tudi v druge okraje. Tako je v načrtu okoli 50 ha hmelja v slovenjegraškem in 100 ha v šoštanjskem okraju. Omenjena okraja pa povzročata nepotrebne težave pri uveljavljanju tega načrta, ker nočeta priznati kmetom, ki naj bi sadili in pridelovali hmelj, tistih prednosti pri odkupu, ki jih določa zadevna uredba. Ker je jasno, da je povečanje hmeljskih nasadov v največjem skupnem interesu, bi morala slovenjgraški in šoštanjski okraj svoje stališče čim prej spremeniti. V tem primeru bo tudi hitreje napredovalo rigolanje novih hmeljišč, za katerega sedaj ni takega zanimanja.

Rigolanje novih hmeljišč s traktorji zelo ovira deževje. Doslej je bilo zrigolanih že okoli 140 hektarov, morali pa bi jih zrigolati še okoli 180 do 200 ha. Če bo dopuščalo vreme, bodo velik del tega oranja opravili s traktorji, drugo pa bodo preorali hmeljarji s konjskimi vpregami. Izpolnitev tega načrta je toliko bolj važna, ker je lani suša napravila veliko škodo na novih nasadih. Prijelo se je le okoli 40 % posajenih mladih sadik hmelja.

Jeseniški frontovci za proslavo 27. aprila

Priprave na proslavo 27. aprila so v jeseniškem okraju zelo poživele tekmovanje osnovnih frontnih organizacij. Poleg tega, da so te že v začetku tekmovanja sprejele sklepe, kako bodo proslavile 27. april, so zdaj skoraj vsi terenski odbori o tem ponovno razpravljali. Od 10. aprila naprej imajo po vseh terenih slavnostne seje frontnih odborov in množične sestanke, na katerih podajajo obračune svojega dela in sprejemajo nadaljnje obveznosti.

Že zdaj po vseh terenih pripravljajo okrasitev mesta. Od Javornika pa do Hrušice bodo postavili slavoloke, opremljene z razsvetljenimi emblemi in parolami. Dočim bodo proslave po posameznih terenih v glavnem zaključene že do 24. aprila, bodo osrednje proslave trajale od 24. do 26. aprila.

24. aprila bodo na Jesenicah, Hrušici in na Javorniku svečane telovadne akademije, naslednji dan pa bo pred Titovim domom na Jesenicah slavnostno zborovanje z objavo rezultatov šestmesečnega tekmovanja in podelitvijo nagrad najboljšim frontnim organizacijam. 26. aprila bodo na Jesenicah priredili svečano revijo »10 let Osvobodilne fronte«, pri kateri bo sodelovalo nad 150 pevcev in 60 godbenikov, na Javorniku, Hrušici in pri Sv. Križu pa bodo ta dan velike sektorske svečanosti.

Na večer pred praznikom bodo po pobočjih gora zagoreli kresovi. Člani planinskega društva z Jesenic in Javornika so obljubili, da bodo prižgali kresove tudi po najvišjih vrhovih vse od Rožce pa do Stola. Mladina pripravlja več tabornih ognjev, ob katerih bodo stari borci pripovedovali o svojih doživljajih.

Nova pretveza madžarske vlade za gonjo proti Jugoslaviji

Po izgredu, ki so ga v Beogradu izzvali uslužbenci madžarskega poslaništva, madžarska vlada noče dati potnih listin šefu našega diplomatskega predstavništva Dinku Denovskemu, ki hoče s svojo družino odpotovati v Jugoslavijo. Čeprav so iz naše države lahko brez ovire in odlašanja odpotovali madžarski odpravnik poslov Hrabec in šofer madžarskega poslaništva, ki sta se osebno udeležila izgreda, in tudi dva funkcionarja madžarskega zunanjega ministrstva, je madžarsko zunanje ministrstvo na naš protest zaradi ovir, ki jih delajo našemu predstavniku Denovskemu, odgovorilo, da naše oblasti zadržujejo soprogo madžarskega odpravnika Hrabca kot »talca«.

Odpravnik poslov FLRJ v Budimpešti je že 7. t. m. sporočil v imenu svoje vlade madžarskemu zunanjemu ministrstvu, da lahko gospa Hrabec odpotuje iz Jugoslavije takoj, ko bo madžarska vlada dovolila našemu predstavniku Denovskemu in njegovi družini odhod iz Madžarske. **Ker madžarsko zunanje ministrstvo na to sploh ne odgovarja, je jasno, da se madžarska vlada ne zanima za vrnitev gospe Hrabec, temveč da izkorišča to zadevo kot pretvezo in opravičilo protijugoslovanske gonje.**

Coleyman o boju jugoslovanskih narodov

London, 13. aprila. **Tradicionalnega letnega banketa »The Company of Framework Knittersa«, ene izmed najstarejših angleških cehovskih organizacij, se je udeležil poleg 200 angleških gostov tudi jugoslovanski veleposlanik v Londonu dr. Jože Brilej kot edini tuji gost. Na banketu je govorilo več poslancev in prvakov konservativne stranke. Jugoslaviji je nazdravil Cecil Coleyman in poudaril veliko junaštvo jugoslovanskih narodov v pretekli vojni. Govornik je izrazil prepričanje, da bodo narodi Jugoslavije zmagali v boju, ki ga danes bojujejo za svojo neodvisnost.**

Vrnitev naših potapljačev iz Haife

V Haifi se je mudila okrog mesec dni dvojica jugoslovanskih potapljačev, ki je skupno z direktorjem »Brodospasa« Mariom Katunaričem raziskovala možnost, kako z našimi potapljači in našimi potapljaškimi sredstvi dvigniti tamkaj potopljene ladje. Skupina se je sedaj vrnila v Jugoslavijo. Poročilo pravi, da so naši potapljači pripravljeni dvigniti v Haifi 6 velikih potopljenih ladij, katerih tonaža znaša okrog 30 tisoč ton. Ladje k sreči ne ležijo v velikih globinah, kar bo znatno olajšalo njihovo dviganje. Ker so ladje močno poškodovane, jih ne bo mogoče več popraviti, temveč jih bodo uporabili kot staro železo v črni metalurgiji.

Na osnovi pregleda v Haifi bo »Brodospas« predlagal potrebno za dviganje izraelskih ladij.

V. M.

IZ DOKUMENTOV NAŠE NOV

Tovariš Miha Marinko se vrača s jeseniške partijske konference čez zasneženo Jelovco pozimi 1944.

VREME

Napoved za nedeljo: Ponoči in v dopoldanskem času krajevne dežne padavine, zlasti v alpskem svetu in v vzhodni Sloveniji. Pozneje delno zboljšanje z oblačnostjo in neznatnimi krajevnimi padavinami.

General Ridgway je od Mac Arthurja prevzel štiri poveljniške položaje

Bivši vrhovni poveljnik se pripravlja na odhod iz Japonske — Koncentracija kitajskih in severnokorejskih čet — Velika letalska bitka nad reko Jalu

Tokio, 13. aprila (AFP). Vrhovno poveljstvo zavezniških oboroženih sil v Tokiu je sporočilo, da je generalni poročnik Matthew Ridgway, bivši poveljnik osme ameriške armade v Koreji, prevzel vse štiri poveljniške položaje generala Mac Arthurja. V skladu z ukazom predsednika Trumana je postal general Ridgway poveljnik ameriških kopnih sil na Daljnem vzhodu, guverner otoka Riu Kiu, vrhovni poveljnik zavezniških oboroženih sil na Japonskem in poveljnik oboroženih sil Združenih narodov v Koreji.

Po poročilu združenega poveljstva na Koreji, so sile združenega poveljstva pri včerajšnjem napredovanju zadele na hujši sovražnikov odpor. Na vzhodnem odseku osrednjega bojišča je prišlo do hudih bojev južno in južnovzhodno od Hvačona. Južnokorejske patrulje so prestopile reko Indžon, nato pa se znova umaknile. Čete združenega poveljstva so zavzele močno branjene sovražnikove položaje severno in severozahodno od Jongjonga.

Izvidniške enote so ugotovile, da se kitajske in severnokorejske čete še zmeraj koncentrirajo na osrednjem bojišču severno od 38. vzporednika. Na cestah, ki peljejo iz Severne Koreje, so opazili 1300 vojaških vozil na poti proti jugu.

Ameriško letalstvo je včeraj bombardiralo mostove na reki Jalu in koncentracije sovražnikovih sil. Pri tem bombardiranju je sodelovalo več kot 200 letal.

Ameriške vojne ladje še nadalje bombardirajo Vonsan in sovražnikove koncentracije na vzhodni obali. Po poročilu osme ameriške armade se je sovražnik vzdolž celega bojišča le zmerno upiral, protinapade pa je delal na območju Jongjonga.

Kitajske in severnokorejske sile so izgubile 12. aprila približno 2460 mož.

Davišnje sporočilo štaba 5. ameriške letalske armade pravi, da je bilo v včerajšnjih letalskih bitkah nad Korejo sestreljenih oziroma poškodovanih okrog 30 nasprotnikovih letal tipa »Mig-15«.

Skupno poveljstvo v Koreji je obvestilo včeraj OZN, da bo Abesinija poslala v nedeljo v Korejo 1069 mož in oficirjev.

Radio Peking poroča, da so ameriške letalske sile bombardirale včeraj mandžursko mesto Antung. Pri napadu je sodelovalo 71 ameriških letal. Mesto Antung leži v bližini mandžursko-korejske meje.

New York, 13. aprila (AFP) Odbor za kolektivne ukrepe je zahteval včeraj od vlad članic OZN, naj mu čimprej sporoče, kaj so ukrenile spričo priporočila Generalne skupščine OZN, da naj vzdržujejo v sklopu svojih nacionalnih oboroženih sil izurjene in opremljene enote, ki bi bile na razpolago OZN.

V doslej največji letalski bitki nad reko Jalu je bilo po poročilu ameriškega letalskega ministrstva sestreljenih razen 2 ameriških letečih trdnjav 8 sovražnikovih letal na pogon s stisnjenim zrakom tipa »Mig-15«. Sporočilo dodaja, da so tri letala istega tipa verjetno uničena, 11 pa poškodovanih.

Republikanska stranka v ZDA je začela akcijo proti Trumanovemu sklepu

Washington, 13. apr. (AFP) Po odstavitvi generala Mac Arthurja so prvaki republikanske stranke začeli živahno akcijo proti Trumanovemu sklepu. Odbor republikanske stranke za zunanje zadeve je na predlog vodje republikanske stranke v predstavniškem domu Martina sprejel resolucijo, v kateri trdi, da so odstavitev generala Mac Arthurja in ameriške izgube v Koreji dokaz za nesposobnost sedanje ameriške vlade. Hkrati so imeli republikanski senatorji Taft, Mac Arphy in Werwy govore, v katerih so zahtevali od kongresa, naj zaslišiči generala Mac Arthurja. Do sedaj ni bil predložen kongresu noben konkreten predlog v tem smislu. Več najvišjih organov v ameriških državah, v katerih imajo republikanci večino, proučuje sedaj to vprašanje.

Kar se tiče nastopa Mac Arthurja v kongresu, mora prej večina v obeh domih odobriti ta korak. Prvaki demokratske stranke so se že odločili, da bodo nastopili proti temu predlogu. Republikanska stranka je do sedaj usmerila vso svojo dejavnost na priprave za sprejem generala Mac Arthurja, za katerega pravijo, da bo prispel v ZDA prihodnji torek.

Mac Arthur bo pozvan pred senatni odbor

Washington, 1. aprila. Demokratski senator in predsednik senatnega odbora za oborožene sile Richard Rusell je izjavil, da je odbor sklenil pozvati generala Mac Arthurja, naj sodeluje pri delu odbora, ki bo v kratkem razpravljal o ameriški politiki na Daljnem vzhodu.

Senator Rusell je nadalje dejal, da je izid spopada med predsednikom Trumanom in generalom Mac Arthurjem glede zunanje politike jasen. General Mac Arthur se je zavzel z vsemi silami, da bi uničil komunizem v Aziji, vladna politika pa je imela za smoter, da se vojna v Aziji omeji na operacije, kakršne so sedaj na Koreji, in da bi se hkrati okrepila obramba Evrope. To vprašanje je bilo mogoče rešiti samo s spremembo vladne politike z zamenjavo generala Mac Arthurja.

Republikanski voditelji v kongresu prav tako vztrajajo pri tem, naj bi generala Mac Arthurja pozvali na skupno sejo senata in predstavniškega doma.

Adenaurjeva izjava v Parizu

Pariz, 13. aprila. Na kosilu, ki so ga priredili novinarji, je kancler Adenauer izjavil, da si zaradi daljnosežnosti Schumanovega načrta ni mogoče zamisliti nove vojne med Francijo in Nemčijo. Adenauer je tudi poudaril, da je združitev industrije premoga in jekla samo prvi korak k ustanovitvi evropske gospodarske skupnosti in da bodo v kratkem začeli proučevati podobne načrte za kmetijstvo in transport. Razen tega je kancler izrazil upanje, da se skupnost premogovne in jeklarske industrije ne bo omejila samo na 6 držav, ampak da bodo k njej lahko pristopile tudi druge evropske države.

Varnostni svet bo v torek razpravljal o sporu med Izraelom in Sirijo

Lake Success, 13. apr. (Tanjug) Prihodnji torek se bo sestal v Lake Successu Varnostni svet, da bi obravnaval sirsko pritožbo proti Izraelu zaradi kršitve sporazuma o premirju. Tudi Sirija je obdolžila izraelsko vlado zaradi incidenta, ki so ga povzročile izraelske oblasti na območju Huleha, kjer izvaja Izrael melioracijska dela. Sirska vlada sodi, da izraelska vlada nima pravice izvajati ta dela na sirsko izraelski meji na ozemlju, ki je pravzaprav v sporazumu o premirju demilitarizirana cona. Izraelska vlada je odgovorila, da so ti sirski očitki neutemeljeni in da je dejansko Sirija kršila sporazum o premirju.

Sklepi izraelsko-libanonske komisije

Haifa, 13. apr. (AFP) Mešana izraelsko-libanonska komisija je sklenila na včerajšnjem sestanku v Haifi, da se vrnejo Libanonu 3 ladje, ki so jih zalotili v izraelski coni med lovom na ribe. Obe stranki sta tudi sklenili, da se bosta vprihodnje izogibali slehernih kršitvi sporazuma o premirju.

Pesnik Alfonso Gatto izstopil iz KP Italije

Rim, 13. apr. (Tanjug) Rimski tisk poroča, da je italijanski pesnik Alfonso Gatto izstopil iz KP Italije. V pismu, ki ga je objavil dnevni tisk, pravi Gatto, da je sklenil izstopiti iz KP Italije, ker se ne strinja s partijsko moralo.

Anglija pripravlja svoj načrt za mirovno pogodbo z Japonsko

London, 13. aprila. (Reuter) V londonskih diplomatskih krogih se je zvedelo, da pripravlja britansko zunanje ministrstvo svoj načrt mirovne pogodbe z Japonsko, ki bo bolj natančen od ameriškega načrta, katerega so pred kratkim poslali vsem prizadetim državam.

Britanska in ameriška vlada se ne strinjata glede dveh vprašanj: glede udeležbe LR Kitajske pri pogajanjih in glede položaja Tajvana (Formoze). Britanska vlada sodi, da bi morala LR Kitajska sodelovati v pogajanjih za izdelavo mirovne pogodbe z Japonsko in da je treba otok Tajvan po kairski in potsdamski deklaraciji izročiti LR Kitajski.

Delo Ekonomsko-socialnega sveta

New York, 13. apr. Radio OZN poroča, da se posebna skupina delegatov osmih držav članic OZN ukvarja z vprašanjem, kakšno naj bi bilo nadaljnje delo Ekonomsko socialnega sveta OZN. Na včerajšnji seji je sovjetski delegat predlagal, naj bi bilo letno samo eno zasedanje in odpravljeni vsi organi, razen komisije za preučevanje položaja žen in komisije za odpravo zapostavljanja narodnostnih manjšin. Indijski delegat je nastopil proti temu predlogu in zahteval, naj se Svet sestane dvakrat na leto, brazilski predstavnik pa je predlagal, naj sodeluje v Svetu večje število članic OZN.

Komisija za mamila je kot organ Ekonomsko socialnega sveta nadaljevala danes s preučevanjem osnutka konvencije za omejeno uporabo opija, ki naj bi ga uporabljali zgolj v medicini.

Zahteva za podržavljenje petrolejske industrije v Iraku

Bagdad, 13. apr. (Reuter). Osemnajst članov iraškega parlamenta je danes pismeno zahtevalo, da mora biti petrolejska industrija podržavljena. Poudarili so, da se bodo trdovratno borili za uresničenje te zahteve. Politični krogi in tisk v Bagdadu kažejo zadovoljstvo glede na stališče vlade do iraške petrolejske družbe in podpirajo zahtevo vlade za povečanje povračila, ki naj bi ga ta družba plačala za izrabo petrolejskih polj.

Sestanek Evropskega sveta

Beograd, 13. apr. (Reuter) Pomočnik britanskega ministra za zunanje zadeve Ernest Davies se bo udeležil v ponedeljek skupne seje odbora ministrov in članov skupščine Evropskega sveta. Na tej sej bodo sklenili dnevni red za zasedanje Evropske skupščine, ki bo prihodnji mesec v Strasbourgu. Sestanek namestnikov ministrov štirih velikih sil, ki bi moral biti v ponedeljek, je zaradi tega odložen.

Neredi v Perziji

London, 13. apr. (Reuter) Pri neredih, ki so izbruhnili na Abadanskih petrolejskih poljih v Perziji, sta bila ubita dva britanska prebivalca in en uradnik angloiraške družbe. Policija je začela streljati na demonstrante ter ubila 9 domačinov, 16 pa jih je ranila.

Britanski minister za zunanje zadeve Herbert Morrison je dejal v spodnjem domu, da vlada Velike Britanije budno spremlja dogodke v Perziji in da je perzijska vlada odgovorna za premoženje in življenje britanskih delavcev v Perziji. Danes so prispele v okolico Abadana vojaške enote, da bi preprečile nadaljnje nerede. Kakor poročajo, je položaj napet.

V nekaj vrstah

Bonn, 13. apr. (Tanjug) Ministrstvo za splošna nemška vprašanja v bonnski vladi je izdalo brošuro o reparacijah sovjetske zasedbene cone Sovjetski zvezi. Vzhodna Nemčija je izplačala Sovjetski zvezi iz svojih proračunskih sredstev od aprila 1946 do decembra 1950. leta 28.325 milijonov vzhodnonemških mark. V ta znesek niso vračunane demontaže tovarn in okupacijski stroški.

Praga, 13. apr. (Tanjug) Češkoslovaška vlada je včeraj zahtevala od francoskega veleposlaništva, naj s 1. majem zapre francoski institut v Pragi in sicer zaradi »sistematičnih kršitev češkoslovaških predpisov« in zaradi sovražne dejavnosti proti češkoslovaški državi. Francoski institut v Pragi je kulturnostna ustanova pod upravo francoskega zunanjega ministrstva.

Berlin, 13. apr. V metalurški in grafični industriji Saksonske v sovjetski zasedbeni coni Nemčije so odpustili več tisoč delavcev zaradi pomanjkanja surovin. Odpuščene delavce so napotili na delo v rudnike. Tistim, ki ne bodo sprejeli te zaposlitve, so zagrozili, da ne bodo dobili podpore za brezposelnost.

Kodanj, 13. apr. Neko dansko-ameriško društvo, ki od konca druge svetovne vojne raziskuje naftna področja na Danskem, trdi, da je našlo velikanska nahajališča soli, ki jih ceni nad 450 milijard ton. Glede na to, da je sedanja letna potrošnja soli na svetu približno 16 milijonov ton, bi ta količina zadoščala za 28.000 let. Ni pa še ugotovljeno, ali bi bilo izkoriščanje nahajališč rentabilno.

Rim, 13. apr. (AFP). Italijanski delavci so začeli zapuščati tudi Generalno konfederacijo dela, ki je pod kominformovskim vodstvom. V kraju Giuliano di Lecce je izstopilo iz Generalne konfederacije dela 269 članov in pristopilo k italijanski delavski uniji. Tudi v Abruzzih je zapustila Generalno konfederacijo dela večina članov in vstopila v Konfederacijo svobodnih sindikatov.

Ljubljanski I. rajon bo zastopalo na kongresu OF 17 delegatov

Včeraj popoldne je v Domu sindikatov v Ljubljani zasedal okrajni zbor Fronte I. rajona, kateremu sta poleg delegatov prisostvovala tudi predsednik Prezidija Ljudske skupščine LRS tov. Josip Vidmar in član Mestnega odbora Fronte Matija Maležič.

O uspehih in nalogah Fronte je govoril predsednik rajonskega odbora Fronte tov. Repinc. Zbor je po temeljiti obravnavi posameznih vprašanj, sprejel vrsto sklepov za svoje nadaljnje delo.

Kot najboljši organizaciji v šestmesečnem tekmovanju v rajonu je zbor podelil prehodno zastavico v trajno last in nagrado 30.000 dinarjev terenu 10 — Kolodvor. Drugo in tretje mesto pa sta si priborili organizaciji 25. terena — Kongresni trg in 15. terena — Prule, ki sta prav tako prejeli priznanje in nagrade po 20.000 in 10 tisoč dinarjev. Frontovci, ki imajo za uspehe v tekmovanju največ zaslug, so prejeli knjižna darila in več praktičnih.

Ob koncu so delegati izvolili 17 tovarišev, ki bodo I. rajon zastopali na III. kongresu Osvobodilne fronte.

PRAVNA SLUŽBA PRI LJUDSKIH ODBORIH

Dr. Teodor Tominšek:

(Nadaljevanje in konec)

Pravo socialistične Jugoslavije je odraz revolucionarnih pridobitev in revolucionarnih teženj našega delovnega ljudstva. Naši socialistični zakoni nakazujejo in utirajo pot nadaljnji graditvi socializma, kar je osnovni interes naših ljudskih množic in naše socialistične skupnosti. Strogo spoštovanje naših zakonov oziroma naše socialistične zakonitosti ne pomeni tedaj v bistvu ničesar drugega kakor nadaljevanje naše socialistične revolucije, nadaljnjo postopno graditev socializma, nadaljevanje borbe za srečnejšo bodočnost našega delovnega človeka. Nasprotno pa predstavlja vsaka kršitev naših zakonov odstopanje od revolucionarne poti, zaviranje njenega toka, kršitev socialistične pravice, krivico, ki jo naši preprosti ljudje najbolj sovražijo.

V tem je torej bistvo naše socialistične zakonitosti, v tem je vsa važnost in nujnost strogega izvajanja naših zakonov, v tem je končno ogromni pomen dobre pravne službe, ki naj ljudskim odborom pomaga, da bodo lahko v vsem svojem delovanju dosledno postopali in pravilno uporabljali naše socialistične zakone.

Prav zato je dolžnost ljudskih odborov, da spremenijo svoj odnos do pravniškega kadra in da skrbijo za okrepitev svoje pravne službe. Ker brez zadostnega pravno kvalificiranega kadra pravna služba ne more pravilno delovati, je predvsem potrebno, da se vsa sistemizirana mesta pravnikov čimprej izpolnijo. Vendar to še ni vse. Potrebno je nadalje pravnike zaposliti pri delu, kjer bo njihova strokovna sposobnost v polni meri izkoriščena (pravna služba, pravna posvetovalnica, komisije za prekrške in slično). Zato se ne smejo več dogajati primeri, da se pravniki zaposlujejo pri raznih nepravnih poslih. To namreč ne predstavlja samo neupoštevanja njihovih strokovnih sposobnosti, temveč jim tudi jemlje veselje do dela, ubija željo po izpopolnjevanju v stroki, jim jemlje ugled in ustvarja občutek manjvrednosti. Tak odnos tudi odbija pravnike od dela pri ljudskih odborih.

Glede na obširni delokrog in pestrost dela ljudskih odborov, pri katerem je treba uporabljati najrazličnejše zakone, uredbe in druge pravne predpise, je pomoč strokovno in ideološko-politično podkovanega pravnika posebne važnosti. Zato naj bi veljalo načelo, da se pritegne pravnik kot pravni svetovalec v vseh primerih, ko je treba izdati kak pravni ukrep. Njegova naloga naj ne bo samo v tem, da skrbi za pravno formulacijo akta, temveč tudi, da pazi in opozori na njegovo morebitno neskladnost z zakonom in to še pred njegovo izdajo. Sploh pa naj pravnik opozori na vsako nezakonitost, ki se utegne pripetiti oziroma ki je že izvršena, da se pravočasno prepreči ali popravi. To mora biti ne samo njegova pravica, temveč tudi njegova dolžnost, za katero odgovarja, za katero pa mora imeti tudi polno zaščito, kakor je to določeno v 25. čl. zakona o državnih uslužbencih.

Nadaljnja dolžnost ljudskih odborov je v tem, da omogočijo svojim pravnikom strokovno in ideološko politično izpopolnitev, ki naj bo čim tesneje povezana z njihovim praktičnim delom. Zlasti je to važno za mlajše pravnike, ki še nimajo dovolj praktičnih izkušenj.

Vsakemu pravniku naj se dodeli ustrezen službeni položaj. Tako naj bi bil n. pr. eden od treh pravnikov pri okrajnem ljudskem odboru šef pravne službe in kot tak pomočnik tajnika izvršilnega odbora. Drugi pravnik naj bi opravljal posle tajnika pri komisiji za prekrške. Tretji pravnik pa naj bi vodil posle pravne posvetovalnice in pomagal pri vseh ostalih pravnih poslih. Ustrezno položaju in kvaliteti dela je treba urediti tudi vprašanje službenih prejemkov (plače, dodatkov in nagrad), ki morajo biti v pravilnem razmerju s prejemki uslužbencev drugih strok v sličnem položaju.

S tako ureditvijo pravne službe bo brez dvoma dosežen njen osnovni namen, to je učvrstitev zakonitosti v delu ljudskih odborov. S tem bodo odpravljene razne nepravilnosti in napake, ki se še vedno pojavljajo, dvignil se bo ugled ljudskih odborov in postali bodo ljudstvu še bližji. Skratka napravljen bo nov važen korak v razvoju naše socialistične demokracije.

Ugrabljenje v našem veleposlaništvu v Pragi

V spominskih spisih državnikov in diplomatov je mnogo potrdil, da so nekdaj ocenjevali ugled in pomen posameznih držav tudi po njihovi obzirnosti in vljudnosti do predstavnikov tujih držav in da so tudi v časih največje napetosti skrbeli za varnost in nedotakljivost članov tujih poslaništev. Ta načela v mednarodnem življenju je popolnoma odpravila Sovjetska zveza pri sebi in pri svojih satelitih, ko je ustanovila Informbiro za orodje svoje hegemonije in za črno borzo surogatov za socialistične ideale.

V naši državi so se v treh letih že vsa poslaništva informbirojskih držav izkazala kot vohunska zbirališča in središča in vsi člani teh poslaništev imajo stokrat več dela z vohunskimi ko z diplomatskimi posli. Vohunstvo pa je samo člen v verigi mednarodnega banditizma, s katero skuša Sovjetska zveza vkleniti našo državo z metodami, ki so izposojene od gangsterjev podzemlja velikih ameriških mest in drugih zločincev ter so se v marsičem še izpopolnile.

Primer takih metod je zdaj ugrabljenje v poslopju našega veleposlaništva v Pragi. Iz svojega stanovanja v drugem nadstropju tega poslopja je v noči 30. marca izginil radijski telegrafist veleposlaništva Anton Novak, ki je bil namenjen na daljši dopust v svoje domače kraje in je imel že vse pripravljeno za potovanje. Ko so ga naslednji dan iskali, so ugotovili, da je bil ugrabljen. Poslopje veleposlaništva je na dvoriščni strani strnjeno s poslopjem, v katerem je več oddelkov češkoslovaške policije. Dvorišča obeh poslopij loči zid, ki ni visok niti dva metra. Iz poslopja češke policije pa se da prav lahko priti v poslopje našega veleposlaništva tudi po ravni strehi. Soba, v kateri je stanoval radijski telegrafist Novak, ima dvoje vrat in eno njeno okno je na kraju hodnika. Prva vrata so bila zaklenjena od znotraj, druga, stranska vrata, pa odprta. Priprto je bilo tudi okno na kraju hodnika. Iz tega se da sklepati, da so ljudje, ki so ugrabili Novaka, prišli v njegovo sobo skozi okno ali pa skozi stranska vrata, ki sploh niso bila zaprta, ali pa so jih sami odprli. V sobi na hodniku in na podstrešju so našli tudi razne sledove, ki kažejo, da se je ugrabljenec upiral. Iz sobe so odnesli njegove kovčege, pustili pa so v njej marsikaj, kar bi Novak, če bi odhajal po svoji volji, gotovo vzel s seboj.

O ugrabljenju poročajo svojim listom iz Prage tudi razni dopisniki, samo češkoslovaško zunanje ministrstvo ne da naši vladi nobenega odgovora, čeprav se je naše poslaništvo obrnilo nanj že 31. marca in potem še enkrat pred nekaj dnevi. Da izgine človek na tako čuden način, se zdi menda tudi češkoslovaškemu zunanjemu ministrstvu »malenkost, o kateri ni treba govoriti«, kakor je dejal namestnik bolgarskega zunanjega ministra našemu predstavniku, ko se je pritoževal, da policijski agenti neprestano zalezujejo in izzivajo člane našega veleposlaništva v Sofiji in da jim še ponoči razbijajo po vratih stanovanj.

Zakaj so ugrabili radijskega telegrafista Novaka, je težko reči. Morda so mislili, da bodo našli pri njem kakšne spise, ali pa da bodo izsilili od njega kakšne podatke. Sicer pa so nedavno sovjetski organi tudi na Semmeringu kar iz vlaka ugrabili nekega mladega znanstvenika iz Beograda, ki se je vozil v inozemstvo zaradi svojega študija. Z mučenjem so skušali od tega ugrabljenca izsiliti razne izjave, a ko jim je srečno utekel, še sam ni mogel razumeti, kaj so vse hoteli od njega. So pač zločini, ki bi jih mogli samo zločinci popolnoma razjasniti.

Ugrabljenje v veleposlaništvu v Pragi je tudi tak zločin in samo eden med mnogimi, ki so v zadnjih letih na programu mednarodnega banditizma zoper našo državo.

Koncert našega pianista Ivana Mačka v Rimu

Rim, 13. apr. (Tanjug) V eni izmed največjih rimskih koncertnih dvoran v »Teatro Quirino« je imel snoči jugoslovanski pianist Ivan Maček zelo uspel koncert, na katerem je izvajal dela klasičnih skladateljev in jugoslovanska dela. Razen koncerta v Rimu bo imel jugoslovanski pianist še dva koncerta v Tarantu in Bariju.

Roman o Petru Velikem

Slovenci smo dobili prevod prvega dela Tolstojevega romana o Petru Velikem leta 1932, to je, ne polna tri leta po tem, ko je bil napisan. Čas, ko je ta prevod izšel, je bil hkrati dober in slab: dober, ker je v tisti dobi pri nas močno naraslo zanimanje za sodobno rusko prozo, in slab, ker smo prav tedaj Slovenci, sledeč nekoliko zapoznelemu modnemu valu v Evropi, dobili v kratkem času veliko število zgodovinskih biografij, ki smo jih prebirali hlastno in precej nekritično. Tako se je bilo bati, da bo tudi Peter Veliki, po kratkem burnem navdušenju, sledil svojim zgodovinskim in literarnim prednikom — v pozabo.

Tolstojev roman je prestal preizkušnjo. Postal je ena najbolj branih zgodovinskih biografij pri nas, ne zaradi kakega trenutnega razpoloženja slovenskih bralcev, ampak zaradi svoje nesporno visoke umetniške kvalitete, ki nam jo je odlično posredoval zelo dobri prevod Josipa Vidmarja. Mirno lahko trdimo, da so vsi, ki so ob izidu prebrali prvi del romana, nestrpno pričakovali nadaljevanja — Tolstoj ga je napisal leta 1934, pri nas je izšel le malo pozneje — in da nam je tudi zdaj Slovenski knjižni zavod redkokdaj tako ustregel kot s ponatisom tega dela. V novi izdaji je obema doslej znanima deloma dodan še — žal nedokončani — tretji del in kratek, a dobro zastavljen komentar.

Roman Alekseja Tolstoja prikazuje življenje Petra Velikega. A ker je življenje Petra nerazdružno povezano z življenjem Rusije, daje roman umetniško zgodovino Rusije v prvi četrtini 18. stoletja.

Doba Petra Velikega — to je doba veličastnega gospodarskega in kulturnega preloma, to je čas, ko so se iz ljudske gmote vzdignili novi ljudje, ki so bili sposobni v najkrajšem času prevetriti in pretresti stoletja zaprašeni kožuh stare, fevdalne Rusije in jo smelo odeti v — seveda svojsko — inačico sodobnega evropskega trgovskega kapitalizma. Ta prelom se je pripravljal v vsej drugi polovici 17. stoletja, slutili so ga mnogi napredni ruski ljudje pred Petrom, toda pri njega izvedbi pripada nesporno Petru poglavitni delež.

Zgodovinska osebnost Petra Velikega je že pred Tolstojem zamikala dolgo vrsto ruskih pisateljev in Aleksej Tolstoj sam jo je preučeval in umetniško oblikoval malodane vse življenje. Ta nenavadno zanimivi pisatelj, bližnji sorodnik dveh velikih ruskih realistov, Ivana Turgenjeva in Leva Tolstoja, je po notranji dvojnosti svoje narave morda posebno prikladen za to nalogo: hkrati sanjač in realist, pesnik in novinar, zgodovinar in revolucionar. Iz občutja sorodnosti se je nemara v zasnutku porodil Tolstojev lik Petra Velikega, toda v napornem zgodovinskem študiju je dobival vse izrazitejše in bolj in bolj portretne poteze.

Tolstojev Peter je pred vsem narodni junak. Da je trd do surovosti, nepopustljiv, okruten — to je delež, ki ga mora plačati času in okolju. Toda hkrati je velik državnik, ki globoko razume interese svoje domovine in jim služi z vso strastnostjo svoje narave. Simbol je in nosilec najboljših črt ruskega narodnega značaja: njega neukrotnega moštva, nezlomljive stanovitnosti, uporne vztrajnosti. Njegova življenjska sila malodane nima meja. Neutruden je pri učenju, kakor je neutruden pri zabavah. Njegova železna volja ne pozna nepremostljivih zaprek, kakor njegovo premišljeno junaštvo ne pozna nobenih nezavzetnih trdnjav. Petrova rast, dozorevanje njegovega značaja, njegova borba s težavami, ki se vseskozi grmadijo na poti njegovega delovanja, so tudi nemara najvabljivejši preplet Tolstojevega romana.

Toda to še zdaleč ni vse: ne le Peter, v Tolstojevem romanu zaživi vsa Rusija 18. stoletja. Stara Moskva s krivenčastimi ulicami in s tisočerimi cerkvami, tihotni gozdovi na severu, bogate krimske stepe, zasneženo Povolžje, uralski rudniki in — prav nazadnje — nerazločna, meglena obala Baltskega morja. In v tej pokrajini žive ljudje vseh starosti in poklicev, vseh mogočih značajev in družbenih položajev. Prestradani kmetje s tepeno zadnjico, zanemarjeno, leno nižje plemstvo, bojarji s svojo zaspano nadutostjo, uradniki, razkolniki, popi, berači, trgovci, ki že slutijo novi čas, Nemci v Kukujskem predmestju, neuke, preplašene ženske. In vse to živi in diha tako toplo, pristno, da se nam nezavedoma zbudi občutek, kot da ne beremo, ampak doživljamo, kot da nismo daljni potomci, ampak očividci.

Ne da bi se pisatelj kje skliceval na dokumente, ne da bi kjer koli kaj dokazoval, mu verjamemo tudi najsmelejše trditve, tako poštena, pretresljiva podoba resničnosti se zdi njegovo pisanje. »Peter Veliki« ni življenjepis posameznega, čeprav velikega človeka. Kljub temu, da je Tolstojev Peter včasih osamljen, da mu niti najbližji tovariši ne morejo vselej slediti, čutimo vendar vseskozi velikansko, raznobarvno množico ruskega ljudstva, ki se še ni prebudila, a ki se počasi, počasi giblje, se ogreva, vre in bo ob vodilni Petrovi osebnosti zdaj zdaj prekipela.

Zelo dobro je prikazana tudi Petrova najbližja okolica: — lenobna, nezmožna carica-mati, spletkarska a delovna in sposobna carska sestra Zofija, dolga vrsta predstavnikov starega, konservativnega bojarstva, ki se pod Zofijinim vodstvom zoperstavlja Petru, in vrsta ljudi iz ljudstva, ki si jih Peter izbira za prijatelje in zaupnike. Aleksaška Menšikov, konjušnikov sin, Brovkin, nekdanji plemiški tlačan, njegovi otroci — ljudje že nove kulture in evropske izobrazbe. Ob njih nekaj bojarjev, najpametnejših in najdaljnovidnejših, ki umejo ceniti Petrove načrte in jih podpirajo, ki rasto skupno s Petrom, ko je ta vzbudil v njih njih najboljši del — voljo in iniciativnost. Potem inozemci, katerih pomen z rastjo Petrove osebnosti upada, ki pa so mu v prvi dobi dragoceni svetovalci in mu krajšajo pot pri izvedbi načrtov. Vsi ti ljudje so orisani z zgodovinsko vernostjo in vendar so več kot portreti, v njih je globoka vseobčost in njih medsebojni odnos prikazuje odnos osnovnih sil, ki so se v tistem trenutku borile v Rusiji.

Vso to ogromno množico obvladuje Tolstoj z mojstrskim peresom. Drobna slika tu, ozka linica tam, nekaj kakor mimogrede vrženih besed — in že je orisana situacija, že smo sredi dogajanja. Slog pripovedovanja je zgoščen, beseda čudovito skladna. Jezik je sodoben, arhaizmov tudi v izvirnikov skoraj ni — in vendar je v pripovedi nekaj starinskega, nekaj otipljivo »zgodovinskega«. Nikjer namreč ni novih, »modernih« besed in nikjer se ne oglasi — povsod pričujoči — pisatelj. Ves čas gleda z očmi nastopajočih, govori v njih jeziku — in jih vendar pripravi do tega, da nam jasno prikažejo pisateljevo misel. »Narodna umetnost« pravi Tolstoj »je predvsem v tem, da ujameš dih rodne zemlje, rodnega jezika, v katerem imajo besede nekako dvojni umetniški pomen — sedanji in oni čustveni, ki si ga vsrkal v otroških letih — izraze, ki so po okusu, videzu in vonju — domači. Samo ti tudi rojevajo resnično umetnost.«

Na koncu samo še drobna pripomba: so kritiki, ki skušajo oba prva dela Tolstojevega romana prikazati samo kot uvod v resnični roman, ki naj bi se začel s komaj nakazanim tretjim delom. Ne glede na to, da res šele v tem delu nastopa Peter v polni moški zrelosti in da načenja tretji del zanimivo vprašanje kulturne rasti Petrove Rusije, se zdi ta sodba namenu vsega dela krivična. Gotovo je, da se Peter-otrok in mladenič išče, da je pod vplivi in da dela napake — in vendar je prav to iskanje, ta rast tista, ki mora zagrabiti pisatelja z dvojnostnim značajem Alekseja Tolstoja. Zato je prav na razvoju Petrove osebnosti in njegove okolice ter prenavljajoče se Rusije glavni poudarek Tolstojevega dela. To je roman mladostnega zagona, mladostne vihravosti in mladostnih zmag — roman z junaki, ki se po Tolstojevih lastnih besedah ne smejo postarati.

R. Šuklje

Dobri rezultati iz mariborske okolice

Te dni bo zaključen mesec gozdarstva v mariborski okolici, katerega namen je bil zainteresirati krajevne ljudske odbore, da bi čim uspešneje izpolnili plan sečnje, spravila in oddaje lesa.

Akcija je bila zelo dobro zasnovana, tako da so v pripravah za mesec gozdarstva sodelovali vsi krajevni ljudski odbori in kmetijske zadruge. Krajevni odbori so izdelali mesečne operativne načrte za slehernega posestnika. Prav tako je dobil svojo nalogo vsak režijski delavec in voznik. V teh pripravah so glavno delo izvršili posebni štabi.

Posebno delovni so bili v Remšniku, kjer so pritegnili k sodelovanju tudi množične organizacije. Tam je vsak režijski delavec izdelal v mesecu gozdarstva 50 kub. metrov, množične organizacije pa so se zavezale za 100 kub. metrov. Tudi v Podvelki je lesni odsek pri kmetijski zadrugi dobro izvedel akcijo. Slabše so se izkazali v Ribnici in Ožbaltu ter Sv. Križu.

Zdaj, ko se akcija zaključuje, so že vidne njene dobre in pomanjkljive strani. Učinek dela v gozdovih je vsekakor mnogo večji v mesecu gozdarstva kot prej. Medtem ko so sicer posekali v dveh mesecih 7555 kub. metrov lesa, so v marcu dosegli 6280 kub. metrov. Tako so do konca marca v mariborskem okoliškem okraju izpolnili 23% republiškega letnega plana sečnje in izdelave lesa. Ker je delo v gozdovih letos ves čas oviralo deževje, kaže ta odstotek boljše izpolnjevanje plana kot preteklo leto. Tedaj so do tega časa dosegli šele 8,6% letnega plana.

Mesec gozdarstva je brez dvoma mnogo pripomogel k pravočasni izpolnitvi letošnjega plana sečnje, zlasti še, ker je bil postavljen v dobo pred začetkom glavnih setvenih del. Vendar bi bili uspehi še večji, če bi bili gozdarski štabi ostali aktivni tudi po končanih pripravah. Tako pa izvedbe dobro zamišljenih načrtov in priprav niso kontrolirali.

V maju, ko bodo glavna setvena dela opravljena, bodo v okraju Maribor-okolica ponovno organizirali teden gozdarstva. Izkušnje iz prve akcije bodo tedaj pripomogle k še večjemu uspehu. Tudi vreme bo ugodnejše, kajti »ozko grlo« gozdarske proizvodnje — spravilo — je bilo v zimskih mesecih silno težavno. V višinah je ležal zmrzel sneg, neuporaben za sani, nižje pa je bilo blato.

Za drugo akcijo bo okrajno gozdarsko poverjeništvo zastavilo vse sile, da mobilizira za spravilo vso razpoložljivo živino. Čeprav je po evidenci v okraju dovolj vprege, je navidezno pomanjkanje močno oviralo spravilo lesa. — Kmetje se kaj radi odtegujejo prevažanju lesa, ker to vpliva na njihovo obdavčenje. (Tudi če kmet vozi svoj les, mu prevoz obdavčijo. Nesmisel! Okrajno poverjeništvo je dalo že več predlogov, da se temu napravi konec, kajti zaenkrat je tako, da tisti, ki pridno vozi, plača več davka kot tisti, ki se odteguje delu.)

Dogaja se, da se kmetje izgovarjajo na bolno živino in živinozdravniki tu in tam izdajo neresnična potrdila. Tako se je odtegnil prevozu lesa Anton Viher iz Hoč. Prinesel je potrdilo veterinarske ambulante iz Maribora o brejosti kobile, ki pa, kot se je pozneje pre-pričala kontrola, sploh ni bila breja.

Uspešno delo v gozdarski proizvodnji v okraju Maribor-okolici često ovira tudi pomanjkanje delovne sile. Še bolj pa ravnanje Generalne direkcije lesne industrije, ki včasih izrazito birokratsko menja plane delovne sile. Tako so februarja odobrili mariborski okolici 570 ljudi. Na podlagi tega so vključili v delo 36 novih gozdnih delavcev. Že v aprilu — komaj so te ljudi uvedli v delo in jim uredili potrošniške karte, pa je direkcija znižala plan na 452 ljudi. Seveda daje to slabo pobudo za intenzivno delo v gozdarski proizvodnji. —jp

Litijska predilnica za počastitev Osvobodilne fronte

V litijski predilnici imajo že stare tekmovalne tradicije. To je pokazalo tudi tekmovanje na čast 10. obletnice Osvobodilne fronte. Tekmovanje je prešlo že v kri in meso vseh 27 brigad. Zadnji mesec tekmovanja se je visoka delovna storilnost, ki so jo dosegli litijski predilci v prvih mesecih, ustalila in bo taka ostala tudi naprej. Litijska predilnica je prišla pravočasno na čisto s planom za prvo tromesečje kljub zaostankom zaradi pomanjkanja bombaža v prvih dveh mesecih.

Borba za plan je bila najvažnejša točka tekmovanja. Če bi bil plan vedno odvisen le od delavcev, bi v litijski predilnici že opravili petletni plan, kakor ga je predica Pavla Marinčič in ga bo te dni Marija Malis. Dobave bombaža so se zakasnile in stroji so se morali ustaviti, večkrat pa so prišle vmes še tako imenovane prioritetne dobave, — vse to je nižalo odstotek.

V tekmovanju so predilci tudi zboljšali kakovost svojih izdelkov. V prvem tromesečju lanskega leta so navili še 3% skaženih kopsov, sedaj pa jih samo 0.67%. Po planu pa je dovoljeno 1.5% skaženih kopsov. Če pomislimo, da morajo skažene kopse prodajati s 15% popustom, pomeni ta prihranek milijone. Proti neupravičenim izostankarjem so začeli v predilnici pravo borbo. Z njimi brigade kar same obračunajo, jih kličejo na odgovornost pred vsem kolektivom ter jih razkrinkujejo kot ljudi, ki škodujejo uspehom tekmovanja, saj zbijejo brigadam dragocene tekmovalne točke.

V tekmovanju na čast velike obletnice se je znatno izboljšalo tudi razmerje med delavskim svetom in sindikatom. Zdaj delujeta oba z lepimi uspehi. Delavski svet se vedno bolj poglablja v vodstvo podjetja in se zato tudi usposablja. Na svojem prihodnjem zasedanju bo delavski svet že razpravljal o finančnem stanju tovarne in o proračunu za prvo letošnje tromesečje. Sindikat litijskih predilcev pa je prav tako živahno razgibal svojo delavnost. Vse svoje delo je posvetil skrbi za življenjske pogoje delavcev ter njihovo izobrazbo. Če pogledamo v katerokoli organizacijo v Litiji, najdemo povsod najmočneje zastopane predilce. Delavci iz predilnice so duša kulturno-umetniškega društva, ki je živahno zaživelo in pripravlja za obletnico OF Goldonijevega »Lažnjivca« ter še posebno slavnostno akademijo. V vseh množičnih organizacijah, v mestnem ljudskem odboru, prav posebno pa še v svetih državljanov predilci uspešno sodelujejo.

Tudi tekmovalno točko »Pomoč vasi« so predilci častno izpolnili. Vsi obrtniki iz tovarne so priredili v vasici Gornji Log svojevrsten predvolilni sestanek. V vas so prišli opremljeni z vsem potrebnim orodjem, vaščani pa so jim nanosili staro, popravila potrebno posodo, obutev in orodje. Delavci so jim vse to popravili in obenem kmetom razlagali pomen volitev in politiko naše vlade. Takega sestanka v Gornjem Logu še niso imeli. Pred 27. aprilom pa nameravajo delavci iz predilnice obiskati še staro partizansko vasico Tirno in vaščanom pomagati pri elektrifikaciji.

To, kar smo navedli, je le droben del uspehov, ki jih je dosegel delovni kolektiv litijske predilnice v velikem tekmovanju. (-k-)

Živahna komunalna delavnost v Črni

Koroška vas Črna je bila v komunalnem pogledu zelo zanemarjena. Dohod v vas je vodil čez slab most in skozi ozko uličico, večina poslopij je bila zelo slabo oskrbovana.

V zadnjem času pa Črna lepo napreduje. Popravili so poškodovano šolo. Stari most so zamenjali z novim že pred dvemi leti, letos pa urejajo tudi nov dohod v vas. Na desni strani ceste so podrli kegljišče in ujetniške barake ter cerkveni zid, na vrsti pa je še kovačnica na isti in skladišča na drugi strani ceste. Tako bodo dobili sredi vasi prostoren trg in manjši park s spomenikom padlim borcem. Trg in park bosta urejena že letos, prihodnje leto pa bodo za parkom postavili tudi lepo zgradbo za krajevni ljudski odbor in pošto. Že letos spomladi pa bo krajevni ljudski odbor prenovil vseh 13 hiš, ki so v njegovi upravi. Nekaj hiš bodo popravili čez poletje tudi privatni lastniki, ki jim bo krajevni ljudski odbor pomagal z delavci in materialom. M.

Uspehi tekmovanja za praznik OF v šoštanjskem okraju

Priprave na praznik OF so razgibale delovne kolektive v šoštanjskem okraju. Najboljše uspehe imata »Gradis« v Šoštanju in velenjska elektrarna; oba kolektiva se borita za podelitev okrajne prehodne zastavice v trajno last. Velenjski rudarji so v šestmesečnem tekmovanju dosegli uspehe, kakršnih zgodovina rudnikov še ne pomni. Dobre uspehe v tekmovanju je dosegla tudi okrajna mizarska delavnica v Šoštanju, od manjših podjetij pa delovni kolektiv krajevnih podjetij v Velenju.

Med vaškimi frontnimi odbori so še vedno najboljši v hribovitih krajih. V Novi Štifti bodo kmalu dokončno zgradili zadružni dom, v Šmartnem ob Paki pa popravljajo ceste, koplje-jo odtočne kanale itd. V Šoštanju bodo odprli 21. aprila razstavo in priredili akademijo telovadnega društva. Gostovala bodo tudi razna umetniška društva. 27. aprila bodo v Šoštanju odprli muzej o narodnoosvobodilni vojski, naslednjega dne pa v Lokovici zadružni dom.

Na praznovanje 10. obletnice Osvobodilne fronte se pripravljajo v slehemi vasi šoštanjskega okraja. V okraju bo nad 100 kresov ki jih bodo zažgali na predvečer praznika. Povsod bodo slavnostne seje vaških frontnih odborov, kamor bodo povabljeni zastopniki vseh množičnih organizacij. Po večjih krajih pa bodo slavnostne akademije, govori, kulturni sporedi itd. V Šmartnem ob Paki bodo 27. aprila odkrili spomenik padlim borcem v Božni in Pobrežju pa bodo odkrili spominski plošči.

V celjski okolici prednjači Zveza borcev

Tudi v celjski okolici se vneto pripravljajo na 10. obletnico Osvobodilne fronte. Od vseh množičnih organizacij je najbolj delavna Zveza borcev. Ta pripravlja med drugim razstavo v celjskem muzeju. Ponekod pišejo partizansko kroniko svoje vasi, ki bo na razstavi. V pripravah za praznik sodeluje tudi mladina ki pripravlja za ta dan slovesne akademije, razstavo izdelkov obrtniških vajencev, priredila bo športne tekme in drugo. Na večer pred praznikom bodo mladinci in mladinke nastopali z zbranim sporedom. Prav tako se na 27. april pripravljajo tudi kulturno-prosvetna društva, pevski zbori, igralske družine in ljudske plesne skupine. V šolah bodo imeli na ta dan posebne proslave, združene z razstavami. Člani Ljudske tehnike pripravljajo tekmo modelarjev in avtomobilčkov na nožni pogon kjer bodo sodelovali tudi Mariborčani. Za ta dan pripravljajo tudi motodirke, kajakaške tekme, 9 strelskih družin pa patrolne teke. Zveza vojaških vojnih invalidov, organizacija Rdečega križa in drugi pripravljajo svoje sporede.

V 10 dneh za milijon din prometa v zadružni prodajalni

Radovljičani so težko čakali na živila, katera so se jim obetala v novi zadružni trgovini v prosti prodaji. Ko so trgovino odprli, so kaj kmalu pokupili prvo zalogo: 1200 kg sladkorja, 3000 kg bele moke, 800 kg masti itd. Prvo pošiljko sladkorja so lahko prodajali po 400 din kg, medtem ko druge ni bilo mogoče dati ceneje kakor po 480 din. Po isti ceni prodajajo sedaj med. Mast ima ceno 480 din, zaseka 340, sveže telečje meso 130 do 140, sveže svinjsko pa 180 do 200 din kg. Zelo gredo v denar jajca po 11 din. Precej kupcev privabi lepa bela moka po 180 din kg. Fižol ima ceno 60 do 70 din kg. Največ povpraševanja je po zelenjadi, mesu, jajcih, maslu in saldkorju. F.

Zaključitev gospodinjskega tečaja v Vodicah

V Vodicah nad Ljubljano so te dni zaključile tečajnice gospodinjski tečaj, katerega je obiskovalo 36 deklet. Lepa razstava je bila sad dela tečajnic in jo je že prvi dan obiskalo nad 800 ljudi. N. V.

Na Tolminskem bodo zaplodili jelene

Struga potoka Kneže, ki se izliva v Bačo pri vasi Kneža v bližini železniške postaje Podmelec, se vzpenja po ozki grapi med strmimi pobočji daleč v planinski svet pod skalnatimi Pečmi, katerih greben tvori razvodje med bohinjsko in laško dolino. Po tem grebenu je potekala pred osvoboditvijo tudi državna meja med Jugoslavijo in Italijo.

Ob potoku Kneža, v čigar studenčnih vodah žive najlepše potočne postrvi, pelje pot v Knežke grape, ki obsegajo več manjših in raztresenih gorskih naselij, kakor Lisec, Zalisec, Ravne itd. Ljudje po teh gnezdih, ki so zaradi težko dostopnih leg in velike oddaljenosti skoraj odrezana od sveta, živijo svoje posebno življenje. Tod so doma še razni posebneži in samouki. Od vasi Kneže v dolini vodi kolovoz samo do eno uro oddaljene vasice Loje, od tu naprej so do posameznih naselij in kmetij samo strme kozje steze, da se človek kar čudi, kako so mogli ljudje v te strmine spraviti gradbeni material za hiše in hleve. V obširnih gozdovih pod Pečmi ima država tudi svoja lovišča. V skalnatih strminah se pasejo črede divjih koz, v gozdovih pa se pase veliko srnadi. Še v prejšnjem stoletju so tod domovali tudi jeleni, ki so pa na Goriškem izumrli. Naše oblasti so se odločile, da bi v teh krajih zopet zaredile jelenjad. Pred dnevi so iz državnega lovišča nad Tržičem pripeljali jelena in dve košuti. Do postaje Podmelce so prispele živali v posebnih zabojih po železnici. Od postaje so jih s konji spravili po kolovozu do Loj, od tu naprej pa so jih nosači prenesli v državno lovišče, kjer so jih spustili. V nekaj letih se bo zopet zaredil in razmnožil v naših alpskih gozdovih jelen, ki bo seveda zaščiten, dokler se ne razmnoži toliko, da bo dovoljen odstrel. I. B.

Livčani, postavite si zadružni dom iz kamenja

Na Livku so sklenili, da bodo postavili zadružni dom. Nimajo primernih prostorov niti za prireditve in se prosvetno društvo »Planinka« kar ne more razmahniti. Prav tako nimajo prostora za pisarne krajevnega ljudskega odbora, za kmetijsko zadrugo, zadružno trgovino, gostilno in skladišča. Livčani pravijo, da nimajo opeke. Zakaj pa ne bi zgradili zadružni dom iz kamenja ki ga tam okrog res ne manjka. Tudi peska je v bližnjih kamnolomih dovolj, prav tako tudi lesa. Več dobre volje in pridnih rok, pa bo tudi v Livku kmalu stal zadružni dom. J. P.

Alkohol zahteva vedno nove žrtve

V soboto sta zakonca Ferdo in Jožefa Kočevar iz Braslovč pogledala v gostilni nekoliko pregloboko v kozarec, kar sta plačala z življenjem. Ko sta se vračala domov, sta najela čoln in s svojima 8 in 10 let starima sinovoma odveslala čez Savinjo. Valovi narasle in deroče reke so čoln prevrnili ter pogoltnili moža in ženo, medtem ko sta si otroka s plavanjem rešila življenje. Obe trupli so domačini našli naslednjega dne.

•

V Črnomlju so se fantje 8. t. m. kakor običajno vsako nedeljo zbrali v okrajni gostilni in popivali. Posebno sta se ga »nalezla« 20-letni Milan Pahor in 19-letni Milko Meke. Meke je močno vinjen ob 1. ponoči odkolovratil vasovat v bližnje barake, kjer so spale delavke. Dekleta so mu res odprla, ker pa je postal preveč nadležen, so se ga hotele znebiti. Ena izmed njih je poklicala Pahorja, da bi odpravil Meketa domov. Za Pahorjevo prigovarjanje se Meke ni zmenil, ker pa ga je še nadalje silil, naj se odstrani, se je razjezil, pograbil nož in zabodel Pahorja v hrbet. Pahor je kmalu nato izdihnil.

•

Kristini Frelih iz Cerkljanskega vrha pri Idriji je alkohol pomagal, da se je znašla v zaporu. Pretekli teden je odšla v Idrijo po opravkih, kjer se je najprej zglasila v gostilni in zapila ves denar. Nato je skušala priti s tatvino do denarja, da bi kupila, kar je namenila. V okrajnem magazinu je opazovala prodajalko pri registrirni blagajni in jo naprosila, naj ji prinese malo vode. Ko se je prodajalka odstranila, je Frelihova odprla blagajno, da bi iz nje pobrala denar. Prodajalka je ob ropotu blagajne odhitela v trgovino in prepodila tatico. Frelihovi ni bilo dovolj, da je bila enkrat zasačena pri tatvini, poizkušila je še drugič priti do denarja. Odšla je v drugo trgovino in takoj ugotovila, kam poslovodja spravlja denar. Tudi tam se ji je posrečilo pregovoriti poslovodjo, da se je odstranil, medtem pa se je nagnila čez prodajalno mizo, odprla predal in pobrala denar in denarne kupone ter vse skupaj zataknila za obleko na prsih. Ker pa se je poslovodja prekmalu vrnil, ni imela časa, da bi zaprla predal. Tatico so prijeli in izročili Ljudski milici.

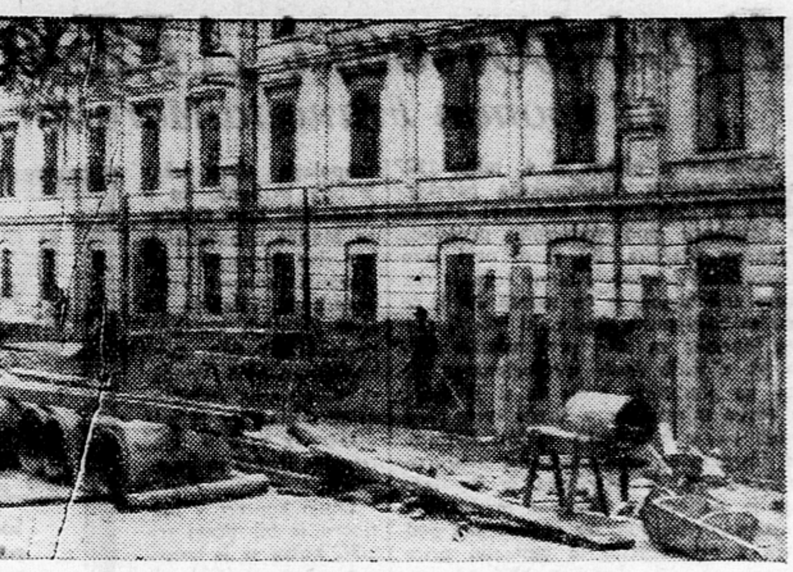

Z regulacijo Streliške ulice v Ljubljani bo tudi Kopitarjeva ulica znižana. Kanalizacija v tej ulici je bila dosiej zelo plitva in majhnega profila, tako da ni mogla požirati odpadne vode. Zato je podjetje »Mestna kanalizacija« nadomestila staro napeljavo z novo večjo ter jo podaljšalo v Streliško ulico do Lončarske ulice, do koder še ni bilo kanalizacije.

Kmetijska zadruga bo obnovila bohinjsko sirarstvo

V Bohinju bodo kmalu zopet začeli izdelovati znani bohinjski sir (z velikimi luknjami). Ker so vsa leta po osvoboditvi oddajali Bohinjci sveže mleko za jeseniško prebivalstvo in za gostinska podjetja na Bledu, in ker je odkupno podjetje popolnoma zanemarilo nekdanje sirarne, je kazalo, da bodo Bohinjci sirarstvo menda kar opustili. Toda nedavno se je za stvar zavzela njihova kmetijska zadruga. Pri tem jih je podprl okrajni ljudski odbor v Radovljici. Ko so se kmetje iz bohinjskega kota po krajšem prerekanju na zboru odločili za to, da je res najbolje, če prevzame to stvar kmetijska zadruga, so izbrali iniciativni odbor, ki se je sestal prvič v sredo.

Jasno je da bodo potrebni dokajšnji napori: pregledati in popraviti bo treba sirarne, poiskati ljudi, ki so vešči sirarstva, in končno odločiti se za način dela, da bodo stroški čim manjši in sir čim boljši.

Brez pretiravanja smemo pričakovati da se bodo kmetijske zadruge v bohinjskem kotu sedaj na novo razcvetele. Pod novimi pogoji bodo Bohinjci z veseljem skrbeli za številno plemensko živino; čim večja bo namreč proizvodnja sira tem bolj se bo izplačalo. V ta namen bodo uredili planinske pašnike, popravili in nanovo zgradili staje ter posejali kar največ krmnih rastlin. Pri vsem tem jim bo pomagala tudi država, in sicer z investicijami ter strokovnjaki. Mnogo pa bodo opravili Bohinjci kar sami. Trdno računajo, da bodo prodajali sir tudi v inozemstvo in da si bodo tako lahko nabavili moderne mlekarske in sirarske naprave, pa še marsikaj drugega. F.

Vodovod v Raki pri Krškem bo treba čimprej obnoviti

Brez zdrave in zadostne pitne vode ni zdravja, ni življenja! To so bridko okušali dolgo vrsto let prebivalci vasi Rake pri Krškem. Leta 1906 je Raka sicer dobila vodovod, ki pa od l. 1936 ni več služil svojemu namenu. Poslej so bili Račani navezani le na en sam in še to nesnažen, nehigienski vodnjak, ki se je pa zraven tega še poleti posušil, da so morali vaščani hoditi dva kilometra daleč po vodo. In vendar je Raka vas, ki premore 120 hiš, račansko šolo obiskuje preko 400 učencev, v vasi so postavili poleg tega dom za onemogle, ki je sprejel pod streho 60 varovancev. Kako nujno je Raki vodovod potreben, si lahko mislimo že samo z epidemioloških ozirov. Ker poleti v vasi sploh ni vode, so morali predlanskim gasiti požar kar z gnojnico.

Stiska zaradi pomanjkanja vode je prikipela do vrha in lani je šolski upravitelj tov. Leo Koman sklical vaščane na razgovor pod vaško lipo. Pogovorili so se in sklenili, da bodo sami s prostovoljnim delom stari vodovod obnovili. Rečeno, storjeno, toda ne do kraja. Vaščani so pridno zgrabili za delo in storili vse, kar je bilo v njihovih močeh. Izkopali so 250 metrov cevovoda, našli so nekje motorko in črpalko za vodovod, električno strujo je dobila vas Raka pred dvemi leti. Izkop cevi je danes izvršen, ostali gradbeni material za obnovo vodovoda bi graditelji tudi našli, potrebujejo pa še cca 450 kg žice, s katero naj bi zvezali oziroma potegnili električni vod od glavnega voda do črpalke. Prav tako potrebujejo še nekaj sto kilogramov cementa, pošel pa jim bo kmalu tudi denar, saj so stroški gradnje veliki. Od vseh prošenj za pomoč se je do danes odzvala republiška sanitarna inšpekcija, ki je Račanom pomagala s strokovnimi nasveti. Nujnost dokončne obnovitve vodovoda v Raki ter zgledna in požrtvovalna samoiniciativnost Račanov pri gradbenih delih terjata, da se jim čimprej oskrbi manjkajoči gradbeni material in potrebna denarna sredstva.

Dopust, čas oddiha in veselja

Ta knjižica, ki jo je izdala Založba Delavske enotnosti, bo prišla prav vsem, ki se pripravljajo na dopust izven domačega okolja in kraja. Knjižica na poljuden in lahko razumljiv način poučuje vse delovne ljudi, ki so zaposleni vsaj 11 mesecev v družbenih podjetjih ali ustanovah, o vsem, kar je zvezano s to osnovno pravico delavskega razreda, ki mu jo je naša zvezna vlada priznala z uredbo že 1946. leta. Pripoveduje jim, kje vse lahko prebijejo svoj dopust, pod kakšnimi pogoji si pridobe pravico do njega, kako je z dopustom pri premestitvah, kako delovna disciplina vpliva na dopust, kdaj se neizrabljeni dopust plača, kdaj bolezen vpliva ali ne vpliva na letni dopust, prejemke in pravice v času dopusta in še marsikaj. Knjižica vsakogar tudi pouči, kaj vse je potrebno, da se pripraviš in opremiš za dopust — objave, ugodnosti, nakazila za počitniške domove i. dr. Knjižica ima tudi navodila za skupinska potovanja.

Naroča se pri Založbi Delavske enotnosti Ljubljana, Masarykova c. 14-II.

Trideset let v službi materinstva

V Starem trgu tik Trebnjega se pri neki hiši skoraj noč za nočjo sliši trkanje, nato se v sobi prižge luč. Kratko vprašanje, kratek odgovor in že kreneta od hišice dve temni postavi — včasih proti hribom, včasih v dolinske predele okraja. Prva postava je po navadi bodoči oče, druga pa vselej pripravljena za pomoč Terezija Smrekar. Babica je in te dni se bo dopolnilo trideset let, odkar po hribih in dolinah Trebanjskega okraja pomaga na svet novorojenčkom.

Tereziji je v prvi svetovni vojni padel mož. Ostali so ji trije nepreskrbljeni otroci. Treba jim je bilo kruha in obleke — treba je bilo stisniti roke in delati. Babištvo jo je od nekdaj veselilo. Hotela je pomagati materam, ki so rodile brez strokovne pomoči. Hotela je, da bi umiranje dojenčkov ne bilo več vsakdanje, — in je šla v babiško šolo. Leto dni je preteklo in Terezija je bila babica. Državne službe ni bilo mogoče dobiti. Dobila je obrt in se trudila noč za nočjo, dan za dnem. Vendar često niti za davek ni zaslužila. Ljudje niso imeli denarja. Plačevali so ji s sadjem, s čimer so pač mogli — saj Tereziji za plačilo niti ni bilo, če ne bi bilo doma troje lačnih ust... Za davke pa — zgodilo se je, da so ji edino teličko zarubili. Tako je bilo do 1941. Tedaj je postala babica Terezija Smrekar še kos zdravnika — obvezovala je ranjence-partizane. Nobenega napora, nobene nevarnosti se ni plašila, če je bilo komu življenje v nevarnosti.

Po osvoboditvi je bila prestavljena v Trebnje, žena, ki se nanjo obračajo pomoči potrebni iz vseh delov okraja, z zaupanjem, ki ji je največja nagrada za naporno, odgovorno delo.

Jubilantki kličemo: Še mnogo let!

V. B.

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Nedelja, 15. aprila: Helena, Zora.
Ponedeljek, 16. aprila: Božislava.

SPOMINSKI DNEVI

14. IV. 1945. — Partizani minirali sredi Bleda v Park-hotelu nemški bunker.

15. IV. 1941. — Razpad jugoslovanske vojske, beg kralja in vlade v inozemstvo ter začetek upora pod vodstvom KPJ proti okupatorjem.

15. IV. 1942. — Borbe primorskih partizanov z Italijani na Nanosu.

NEDELJSKA DEŽURNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

Ljubljana: Nočna dežurna zdravniška služba je vsak dan, tudi ob nedeljah, od 8. zvečer do 6. zjutraj, v nedeljo od 6. zjutraj do 8. zvečer: Miklošičeva cesta 20, telefon 50-81.

Celje: Dr. Maks Bitenc, Cankarjeva 11, od sobote opoldne do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

Razstava sodobnega jugoslovanskega kiparstva v Moderni galeriji v Ljubljani je podaljšana do 15. aprila. Odprta je vsak dan od 8. do 19. 989-n

Komisija za strokovne izpite bibliotekarske stroke opozarja, da bodo izpiti na nižje bibliotekarje, za knjižničarje in bibliotekarske tehnike od 15 do 30 junija in od 15 do 30 oktobra. Informacije daje gornja komisija (naslov: Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani).

Medicinci, absolventje! V torek 17. aprila bo važen informativni sestanek ob 19. v kemični predavalnici. Udeležba strogo obvezna. — Sekretariat. 1038-n

Meščani! Za praznični izgled Vaših pročelij in poslopij okrasite Vaše balkone in okna s cvetličnimi zabojčki, ki Vam jih nudi po najnižjih cenah od 20. aprila 1951 dalje Mestna vrtnarija, Cesta na Rožnik 2, Ljubljana. 974-n

GLEDALIŠČE

DRAMA

Nedelja, 15., ob 14.30: Calderon: Damaškrat. Izven in za podeželje; ob 20: Krleža: Vučjak. Izven in za podeželje.

OPERA

Nedelja, 15., ob 20: Bizet: Carmen. Gostovanje Jožeta Gostiča. Dohodek v korist gradnje slovenskega kulturnega doma v Trstu. Zaključena predstava za železničarje (Ob prazniku železnic).

Ponedeljek, 16., ob 20: Lhotka: Srednjeveška ljubezen. Zaključena predstava za LSM.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

St. Jakobski trg

Nedelja 15. apr. ob 10. dop.: dr. Jan Malik: »Žogica Marogica«.
Ponedeljek 16. apr.: Zaprto. 1037-n

KUD IVAN ROB V LJUBLJANI

Nedelja 15. apr. ob 15.30 in 18. v Domu učencev v gospodarstvu v Kersnikovi ulici: Vida Taufer-Lili Novyjeva: »Mojca in živali«, pravljična igra.

Nedelja 15 apr. ob 20.: Gostovanje pri Sv. Duhu pri Škofji Loki: Mrak: »Rdeči Logan«, indijanska tragedija.

Ponedeljek 16. apr. ob 19. v dvorani Doma sindikatov na Miklošičevi cesti: Gogolj: »Ženitev« (25. uprizoritev).

SKUD SAVLJE-KLEČE

Nedelja 15. apr. ob 19.30 v Zadružnem domu v Savljah: »Veriga«, drama v treh dejanjih Spisal F. S. Finžgar. Režija F. Kurent. 1034-n

PREDAVANJA

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije bo priredilo v ponedeljek 16. aprila ob 17. predavanje: »Gospodarski razvoj Vojvodine«. Predaval bo ing. France Mežan v predavalnici agronomske fakultete, Poljanska c. 4, pritličje, levo. Vabljeni! 1036-n

Sekcija zdravnikov v ambulantno-polikliničnl službi vabi vse zdravnike in medicince v višjih semestrih na predavanje tov. dr. Mirka Karlina »O eksudativnem pleuritisu ter nekaj pripomb o raku na pleuri«. Predavanje bo v ponedeljek 16. aprila ob 20. v predavalnici Interne klinike. Po predavanju občni zbor sekcije. 1033-n

Univ. predavatelj dr. Ernest Meyer bo predaval v biološki sekciji Prirodoslovnega društva o flori Kamniških planin in predvajal pri tem lep nemi film. Strokovno predavanje bo v torek 17. aprila ob 17. v balkonski dvorani na univerzi. Vabljeni! 1039-n

KINO

LJUBLJANA — UNION: ameriški film »Ples na vodi«. Kratki film: Obzornik 51. Predstavi ob 16.15 in 18.15. — MOSKVA: ameriški film »Maščevanje 'Rdeče čarovnice'«. Kratki film: Filmske novosti 13-XXI. Predstave ob 15., 17., 91. in 21. — SLOGA: ameriški film »Nevesta naprodaj«. Kratki film: Nauk in tehnika 7. Filmske novosti 12. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. — TRIGLAV: ameriški film »Pestunja«. Predstave ob 18. in 20. — ŠIŠKA: amer. film »Zmajevo seme« I. del. Mesečnik JA 19. Predstavi ob 18. in 20. — LITOSTROJ: ameriški film »Daj nam danes«. Filmske novosti 4. — VEVČE: ameriški film »Andy Hardy je zaljubljen«. Mesečnik JA 16.

MARIBOR — PARTIZAN: jugoslov. film »Čarobni meč«. Kratki film »Dogodek v Raši. — UDARNIK: italijanski film »Mlin na Padu«. Filmske novosti 10. — POBREŽJE: jugoslovanski film »Povest o tovarni«.

KONCERTI

SKUD Tone Tomšič Ljubmljanske Univerze bo imel v ponedeljek 16. aprila ob 20.15 v Unionu svoj koncert ob priliki petletnice zborovega dela. Pel bo študentski mešani zbor pod vodstvom Radovana Gobca zbore od Novih akordov do danes. Vstopnice v Knjigarni muzikalij.

Koncertna matineja, ki jo bodo izvajali ansambli Radia Ljubljana ob priliki otvoritve novega oddajnika Radia Ljubljane, bo v nedeljo dopoldne ob 10. v Filharmoniji. Vsled radijskega prenosa opozarjamo na točen začetek. Vstopnice v Knjigarni muzikalij.

Kendall Taylor bo imel v ponedeljek 16. aprila ob 20.15 v Filharmoniji svoj solistični koncert. Spored: Bach: Kromatična fantazija in fuga, Beethoven: 2 sonati »Quasi una fantasia« (Es-dur in cis-mol), Ireland: Sonata, drugi del sporeda javimo jutri.

OBVESTILA

RLO II, poverjeništvo za finance v Ljubljani, obvešča davčne zavezance, da so davčni razporedi o odmeri dohodnine kmetijskim gospodarstvom za leto 1950 stavljeni na vpogled od 16. do 26. aprila v prostorih RLO II, poverjeništvo za finance v Ljubljani, Celovška c. 98, pritličje. 1240-a

SPREMEMBA VOZNEGA REDA NA AVTOBUSNI PROGI

Maribor—Ptuj—Sv. Tomaž in Maribor—Cmurek—Gor. Radgona.

Dne 12. aprila bo zopet vzpostavljena redna avtobusna proga Maribor—Ptuj—Sv. Tomaž, ki bo obratoval takole:

Odh.	5.30	Sv. Tomaž p. Ormožu	prh.	16.50
	6.25	Ptuj, Tyršev trg		16.00
	6.50	Vurberg		15.25
	7.05	Sv. Martin		15.10
Prh.	7.40	Maribor, Glavni trg	odh.	14.35

Maribor—Cmurek—Gor. Radgona obratuje po ustaljenem voznem redu kakor doslej, ob torkih, četrtkih in sobotah skozi Sv. Lenart v Slov. goricah—Lediinek z izhodiščem na Tratah, ob ponedeljkih, sredah in petkih skozi Jarenino, Ploderšnico z izhodiščem na Tratah. — SAP-Maribor. 1241-a

IZVRŠNI ODBOR

okrajnega ljudskega odbora Slovenj Gradec razpisuje novo ustanovljeni dimnikarski okoliš s sedežem v Vuzenici. Interesenti naj vložе pravilno opremljene prošnje na poverjeništvo za obrt OLO Slovenj Gradec do 25. aprila. Prosilci morajo imeti pogoje 31. člena zakona o obrtništvu. 1226-a

LIKVIDACIJA

Gradskog nabavno prodajnog trgovačkog poduzeća »GRANAP«, Livno. Rešenjem G. N. O. Livno preide to podjetje z 20. junijem v likvidacijo. Pozivamo vse upnike, da prijavijo svoje terjatve in dolžnike, da poravnajo svoje obveznosti v određenem roku. Vse obveznosti poslati na »Granap« u likvidaciji, Livno. Likvidatorji: Mate Tadić, povjerenik GNO i Vlado Glogovšek, šef računovodstva Granap. 1239-a

ŠOLSTVO

RAZPIS

Ministrstvo za prosveto LRS je ustanovilo 4-mesečno mojstrsko šolo za oblačilno stroko v Mariboru. Pričetek šole za moško stroko bo 3. maja. Pouk bo vsak dan dopoldne od 7. do 12.30. Po končani šoli za moško stroko se bo pričel pouk za žensko stroko s 15. septembrom 1951 in tako potem dalje, vedno menjaje se, za vsako stroko posebej. Na zaključku šole polagajo kandidati mojstrski izpit iz teoretičnega in praktičnega dela ter dobijo naziv obrtnega mojstra. Pouk je brezplačen. Kandidati, v kolikor nimajo sami stanovanja, bodo stanovali v internatu, hranili pa se bodo v menzi in to na lastne stroške. S seboj je prinesti živilske nakaznice, dve rjuhi in odejo. Namen te šole je, da se nudi našim delovnim ljudem iz krojaške stroke čim več strokovne izobrazbe, posebno na polju prikrojevanja in praktičnega dela, kar bo prav posebno koristilo kandidatom za mojstrske izpite, vodjem večjih krojaških obratov in prikrojevalcem. Pogoji za sprejem v šolo: 4-letna pomočniška praksa, da je sposoben za prvovrstnega kvalificiranega delavca, da obvlada štiri računske operacije, kar dokaže na sprejemnem izpitu. Prošnje za sprejem je poslati najkasneje do 21. aprila na naslov: Mojstrska šola za oblačilno stroko, Maribor, Kneza Koclja št. 6.

Priložiti je treba: kratek življenjepis, delovno knjižico ali potrdilo Obrtne zbornice, da ima 4-letno pomočniško dobo in da je prvovrsten kvalificiran delavec, pomočniško spričevalo in potrdilo, da ima volilno pravico. O sprejemu bodo kandidati pismeno obveščeni, zato je treba priložiti točen naslov. — Ministrstvo za prosveto LRS, oddelek za strokovno šolstvo. 1242-a

MALI OGLASI

GOSPODINJSKO POMOČNICO vajeno kuhe, sprejmeta starejša zakonca. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. Slov. por.

ZAMENJAM lepo, sončno dvosobno stanovanje z veliko teraso in vrtom v Zalogu za dvosobno v Ljubljani. Informacije: Anton Lipušček, Ilirska ulica 12-I. 2268

STAREJŠEGA MOŠKEGA (event. upokojenca) za opravljanje del kurirja, sprejme delavsko-uslužbenska restavracija. Naslov v ogl. odd. 2263

ZAMENJAM prazno sobo na Taboru za enako v mestu. Naslov pustiti v ogl. odd. pod »Tabor«. 2222

PREKLICUJEM za neveljavno sindikalno knjižico št 48327 na ime Julijana Jevšovar, učiteljica, Cirkovce. 2207

KVALIFICIRANO pisarniško moč sprejme takoj državna glasbena šola v Trbovljah. Zglasiti se v glasbeni šoli Trbovlje. 2210

ŽELITE IMETI dobro izdelane ali popravljene drvarnice, vrtne hišice, ograje in drugo, pošljite naslov v ogl. odd. pod »Takoj«. 2227

KOMFORTNO garsonjero, sončno s teraso, poleg centra, zamenjam za enosobno stanovanje v Šiški ali bližnji okolici. Ponudbe na ogl. odd. pod »Enosobno«. 2264

NUJNO IŠČEM opremljeno sobo. Za protiuslugo se primerno oddolžim. Naslov v ogl. odd. 2262

ZAMENJAM dvosobno sončno stanovanje z vrtom s podobnim. Ponudbe na ogl. odd. pod »Vrtson«. 2261

KOMFORTNO sončno dvosobno stanovanje s poloddeljenim kabinetom, vrtom in dvoriščem pri bežigrajski gimnaziji, zamenjamo z ustrezajočim blizu bolnišnice ali v centru. Ponudbe na ogl. odd. pod »Medicina«. 2260

DNE 22. NOVEMBRA 1950 sem izročil v gostilni Čad dvema tovarišema listnico z dokumenti in 14.000 din. Pozivam jih, da mi vrneta, sicer bosta zasledovana po organih Lj. milice. 2244

STANOVANJE, moderno, enosobno v I. nadstropju, vrt, za bežigrajsko gimnazijo, zamenjam za večje kjerkoli. Ponudbe na ogl. odd. pod »Večje — takoj«. 2236

ZAMENJAM veliko svetlo sobo v centru za suho enosobno stanovanje kjerkoli. Ponudbe na ogl. odd. pod »Lepa«. 2239

ZAMENJAM dvosobno stanovanje s kabinetom v strogem centru za dvosobno v bližini Rožnika. Ponudbe na ogl. odd. pod »Vrt«. 2243

IŠČEM opremljeno sobo za takoj. Pripravljena sem pomagati pri gospodinjstvu, po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. pod »Mirna«. 2246

IŠČEM mesto hišnice v Ljubljani. Mož je v službi, sva brez otrok. Ponudbe na ogl odd. pod »Hišnica«. 2252

ZAMENJAM lepo sobo v centru poleg tramvajske postaje za sobo in kuhinjo ali dve sobi v severnem predmestju Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. pod »Sončno«. 2251

ZAMENJAM enosobno stanovanje na Teharjih pri Celju za enako v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. pod »Zamenjava II«. 2255

STENO- IN DAKTILOGRAFINJO sprejme odvetniška pisarna dr. Grosman-dr. Šuklje, Tavčarjeva ul. 2-II. 2256

ZAMENJAM hišo z gostilno in mesarijo ter gospodarskim poslopjem v Laškem za vilo v Celju ali Ljubljani. Naslov v ogl. odd. 2257

STUDENT, inozemec, išče opremljeno sobo, po možnosti v centru ali bližini tramvaja. Ponudbe na naslov: Franc Einspieler, Ljubljana, Wolfova 12. 2258

PRIDNO in pošteno dekle k 3-članski družini v lepem kraju na Gorenjskem sprejmem takoj. Vse drugo po dogovoru. Vprašati v pisarni Kopaonik, Stari trg 30 od 9. do 13. 2259

ŠIVILJSKO POMOČNICO za boljša dela, z večletno prakso, sprejme takoj modni salon Ivica, Stari trg 2. 2242

GLAVNEGA RAČUNOVODJO, verziranega in vestnega, srednjih let, sprejme in nastavi večje republiško industrijsko podjetje v Ljubljani. Pismene ponudbe z navedbo potrebnih podatkov in službe poslati na ogl. odd. pod »Industrijski računovodja«. 2267

UMRLI

Sporočam vsem, da se je smrtno ponesrečil moj nadvse ljubljeni mož, oče **FRANC JENKO**, električar pri rudniku Zagorje. Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes 14. aprila ob 16. iz hiše žalosti na farno pokopališče Izlake. — Neutolažljiva žena Pepca, sinova Franci in Milko in ostalo sorodstvo. — Semnik, 13. aprila 1951. 1244-a

Sporočamo vsem sorodnikom in znancem, da nas je za vedno zapustila ljubljena žena, mama, stara mama, sestra, tašča, teta **MARIJA VELKAVRH** roj. **OVEN**, upok. tob. tov. Pogreb bo v nedeljo ob 14.30 iz kapele sv. Marije. — Žalujoči mož Jernej, hčerki Anica, Štefanija; vnuki, vnukinja ter ostalo sorodstvo. 1238-a

Po daljši mučni bolezni je dotrpel naš predragi mož, oče, stric **JOSIP BUČAR**, gimn. profesor v pokoju. Pogreb dragega pokojnika bo 15. aprila ob 16. iz Žal kapelice sv. Nikolaja. Žalujoči: Fina žena. Joško sin, Nika hčerka in ostalo sorodstvo. 1245-a

Umrla je nepozabna mama **ALOJZIJA LOGAR roj. BREDL**. Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo 15. aprila ob 15. iz Žal — mrliške vežice sv. Jožefa. Ljubljana, Unter Rabnitz 13. IV. 1951. Žalujoče rodbine: Logar, Škrabar, Potnik Bredl. 1246-a

Sindikalna podružnica Direkcije za železnice v Ljubljani sporoča, da je umrl njen član tov. **FRANCE URŠIČ**, višji tehnik eksploatacije železnic. Dobrega tovariša in požrtvovalnega uslužbenca bomo ohranili v trajnem spominu. 2290

Po težki in mučni bolezni nas je zapustila naša najboljša mama, stara mama, sestra in teta **MARIJA STARMAN**. Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo 15. aprila ob 15.30 z Žal kapelice sv. Jakoba. Žalujoči: sin Janez. hčere Marija, Julka, vnukinje Cirila, Marta, Janez in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Cleveland, Zapoge.

Dotrpel je moj najboljši mož in naš skrbni ata **FRANCE URŠIČ**, viš. tehnik ikspl. železnic. Na zadnjo pot ga bomo pospremili v ponedeljek 16. aprila ob 17.30 iz kapelice sv. Frančiška na Žalah. Anica, žena: Stanislav in Gojmir, sinova; Tomaž Lovrenc, brata: Alojzija, sestra in družini Trunk in Nadrag. Ljubljana, Steben, Bače na Koroškem. 1248-a

Prvi koncert APZ v Mariboru

(V spomin Franceta Marolta)

Velik zelen plakat je 4. julija 1927 objavil koncert Akademskega pevskega zbora iz Ljubljane v Goetzovi dvorani v Mariboru pod vodstvom pevovodje Franceta Marolta. Bil je to prvi javni koncert APZ sploh. Komur tedanje razmere niso znane, se bo morda čudil, čemu so ljubljanski akademiki izbrali ravno Maribor za svoj prvi nastop. APZ je bil v tistih časih revolucionaren pojav na glasbenem polju in si je moral z borbo utirati pot v široki svet. Predvsem pa je bilo treba razbiti kulturno in financijelno nerazumevanje koncertne poslovalnice. V Mariboru je šlo laže, ker je mariborsko Glasbeno matico prevejal napredni duh, ter je tudi ona podprla z organizacijo in agitacijo prireditelje. »Krstni« koncert APZ je sijajno uspel. Publika je pevce obsula s cvetjem, kritika je enodušno ugotovila visoki umetniški nivo mladega zbora, zlasti pa je pohvalila dovršeno dirigentsko tehniko Franceta Marolta.

Takrat je nastopil samo moški pevski zbor, skupno 47 pevcev, ki jih je Marolt izbral iz zrelejšega dela svoje pevske družine.

Vzporedno je nudil nekak pregled slovenske literature moških zborov: 13 umetnih pesmi Foerstera, Mirka, Adamiča, Savin-, Ravnika, Pavčiča in Škrjanca ter 6 ljudskih pesmi, med njimi tri Maroltove harmonizacije: »Smrt na duri potrklja«, »Oj tam za goro« in »Ljubi konja jaše«, katerih nežna melodika je toliko navdušila poslušalce, da kar niso mogli prenehati s prisrčnimi ovacijami.

Za Franceta Marolta je bil ta koncert dvojna zmaga. Na eni strani je bil sijajna afirmacija njegovega umetniškega hotenja, hkrati pa je bil uspešna preizkušnja njegovih telesnih sil. Marolt je bil invalid iz prve svetovne vojne in povrh ga je morila zavratna bolezen. Pred samim koncertom je dobil hud napad. Že je kazalo, da bo moral taktirko predati drugemu. Toda stisnil je zobe in hrabro premagal neznosne bolečine. Nekaj tednov po koncertu mi je pisal: »... imel sem že v Mariboru odprto rano zaradi proteze. Moral sem tri tedne najjačega dela — zjutraj in zvečer vaje, čez dan služba — stati na operirani nogi in sem se pri veliki ljubljanski sparini še prehladil. Ker mene železniška vožnja močno zdela in sem dan nato moral voditi isti program tudi v Ljubljani, si moreš misliti, da sem bil po vsem tem garanju precej ubit. Rabil sem torej skoro tri tedne oddiha in pa nekaj distance, da letošnje delo presodim sam in ga ocenim po svoje. Saj ne trdim nič preveč, če rečem, da sem sam sebi najstrožji kritik in sodnik. Uspeh ni bil slab — hvala predvsem naklonjenosti Mariborčanov. Da niste Vi pričeli zadnji moment s predprodajo, z reklamo in osebno agitacijo, bi bil financijelni in bržčas tudi moralni efekt popolnoma negativen.«

Minuli sta dve leti neumornega dela. APZ je naštudiral nov program sodobnih slovenskih pesmi, ki jih je hotel vliti v srca domačim ljudem in jih ponesti tudi preko meja. Dozorela je nova koncertna turneja, toda spričo umetnostno neizgrajene publike in pa monopola nekaterih pevskih društev je bilo treba tudi to pot premagati finančni rizik. In zopet je šla zmagovita pot APZ preko Maribora.

»Pri Vas hodite v Švico, pri nas pa se spravljajo v Francijo, (mislil je na turnejo Glasbenih matic v Mariboru in Ljubljani), jaz pa forsiram sodobno muziko, za katero niti cis niti trans Tiberim nihče ne povoha in jo nosim za vbogajme v — Maribor, da jo tam krstim za — Ljubljano. O Quirites, neque in Gallia vos invitari mihi decet, neque Roma«, mi je Marolt pisal z grenko ironijo.

Po večmesečnih pogajanjih z Glasbeno matico v Mariboru, ki je tudi pripravljala koncert v proslavo 10 letnice svojega obstoja, je bil določen termin koncerta na 3. junija 1929. Toda zborovska blagajna je bila prazna. Ko so akademiki zaprosili ljubljanskega župana za podporo, jih je odpravil z dobrohotnim nasvetom: »Na konto občine se odvadite delati koncerte.« Komaj so zbrali za potne stroške v Maribor. Mariborski študentje smo s predprodajo sicer skušali zagotoviti gmotni uspeh koncerta, toda morali smo računati z vsakim izdatkom. Poskušali smo dobiti brezplačno prenočišče v kadetnici, toda vojno ministrstvo je ni hotelo dati na razpolago. Mera težav je bila zvrhana, ko je koncertni biro Glasbene Matice napovedal še kar dva inozemska gostovanja: koncert Vinohradskega Hlahola in zbor Donskih kozakov poslednjega dan pred koncertom APZ. Vendar se akademska mladina ni ustrašila, ker je bila prežeta z vero v moč resnične lepote in umetnosti.

Lepak, s katerim je Akademski pevski zbor naše univerze najavil Mariborčanom svoj prvi koncertni nastop pod vodstvom Franceta Marolta v Mariboru.

O umetniški višini tega koncerta je Marolt sam sodil sledeče: »Estetsko so kompozicije kot Lajovčeva »Breza in hrast«, Adamičeva »Napitnica«, Ravnikova »Solnce v zenitu«, Kogojeva »Zima«, »Narodna«, »Requiem« ali Ukmarjeva »Starka za vasjo« umetnine, ki jih z mirno zavestjo, da jih marsikak narod nima tacih, postavim na vsak svetovni oder, če so pravilno in polnovredno interpretirane« (njegovo pismo z dne 19. marca 1929). Menil pa je, da slovenska zborovska literatura nudi premalo umetniško dognanega gradiva za zborovsko petje.

»Ne glede na moj preskromni pomen v razvoju naše muzike se mi gabi, če naše časopisje iz slabe navade, iz neumnosti in kulturno-politične neorientiranosti venomer poje slavo vsem tem našim vzor-dirigentom, velmožem in kompozitorjem, ko mora pošten dirigent s skrbjo in z žalostjo konstatirati, da mu skoro ni mogoče sestaviti artistično dovolj močnega in estetsko opravdanega programa — 10 pesmi, komponiranih od — 10 »komponistov« tekom poslednjih 10 let!« (cit. pismo).

Menil je, da je mnogo globlji in širši muzikalni vir naša slovenska glasbena folklora, vendar dvojnega dela niso zmogle njegove telesne sile. S težkim srcem se je poslovil od APZ, da se docela posveti svojemu življenjskemu delu; monografiji slovenske narodne pesmi, ki jo je sestavljal skupno z dr. Glonarjem. Vendar ni dolgo vzdržal. Že leta 1933 je APZ »moral volens nolens zopet vzeti v roke, sicer bi bili fantje zgubili glavo in srce, pa bi bila lepa institucija propadla« (pismo 1. junija 1934). Čudežna Maroltova taktirka je zopet poživela zbor in ga vodila dolga leta ter ga nevidno spremljala še na njegovi zadnji poti, ko so mu njegovi nekdanji učenci na »Žalah« zapeli v slovo mogočno žalostinko.

Te vrstice so posvečene manom dobrega tovariša in prijatelja, nimajo pa namena slaviti njegovega umetniškega duha. Saj take hvale France Marolt sam v življenju ni prenašal. Zato končam z njegovimi lastnimi besedami:

»Vem, da je stvarna in iskrena ter poštena reklama od sile koristna in potrebna zadevščina. Vem pa tudi, da je bilo za zgolj osebnostno reklamo naših »muzikantarjev«-komponistov, dirigentov, pevcev i. dr. prelite toliko tinte preveč, za pošteno propagando in prospeh resnične, bodisi svetske bodisi »domače« umetnosti med nami pa tako malo, da me je tega za druge sram.«

Ciril Špindler

Tekmovanje za 10. obletnico OF podžiga delovni polet društev

Tekmovanje za 10. obletnico OF je zajelo vse sestavne organizacije Fizkulturne zveze Slovenije, vendar sta planinska in smučarska zveza to akcijo najbolje pripravili. Razen teh dveh verjetno nobena organizacija nima tekmovalne komisije, ki bi se redno sestajala in s potrebno odgovornostjo opravljala obsežne naloge. Tekmovalna komisija pri smučarski zvezi ki jo vodi inž. Pohar. res nima malo dela. Vsak dan prihajajo dopisi in poročila društev, klubov in sekcij, ki jih morajo člani komisije pregledati in potem na sejah dati pravično oceno.

V dosedanjem tekmovanju so se najbolje izkazali tekmovalci smučarske sekcije telovadnega društva Naklo. Priredili so jesenski kros, poskrbeli za izvenarmadno vzgojo, poravnali svoje finančne obveznosti do zveze, predvsem pa so zvišali število tekmovalcev (lani komaj eden, letos pa 27). Poleg Nakla se bore za prvo mesto še smučarji Bleda, Škofje Loke, Trbovelj, Frama, Št. Vida in Gorij.

Za poživljeno delo v društvih imajo predvsem zasluge nekateri marljivi odborniki. Tako sta za uspehe smučarske sekcije v Naklem najbolj zaslužna sekretar Dušan Feldin in smučarski učitelj Zdravko Korenčan. Na Jezerskem se požrtvovalno trudi za svoje društvo Andrej Karničar, na Bledu Boris Böhm, v Trbovljah Jerin, v Celju Zadravec, v Framu pa Marijan Mate, ki je obenem predsednik telovadnega društva in načelnik smučarske sekcije. Tudi Javornik je v tekmovanju dosegel lepe uspehe, za kar imata največ zaslug Janko Ažman in znani skakalec Jože Zidar, ki se z vso vnemo posveča vzgoji mladine. Izmed 75 društvenih tekmovalcev je letos vsak povprečno trikrat nastopil.

Čeprav se tekmovanje v počastitev 10. obletnice OF bliža zaključku, še vedno ni gotovo kdo bo zmagovalec, kajti borba za najboljše mesto je zelo huda. Vodja tekmovalne komisije inž. Pohar je z uspehi tekmovanja zelo zadovoljen. Predvsem se je letos povišalo število tekmovalcev, ki jih je bilo lani okoli 1800, letos pa jih je že nad 2000. Tudi točnost v društvenem poslovanju je mnogo boljša, kajti ena najvažnejših točk tekmovanja je redno pošiljanje poročil in tekmovalnih zapisnikov.

PRVENSTVO SLOVENIJE V NAMIZNEM TENISU

Železničar in Grafičar vodita v lestvicah

V nadaljevanju prvenstva Slovenije v namiznem tenisu je bilo te dni odigranih več dvobojev. V I. moški ligi je Krim brez težav nadvladal Slovana, Železničar iz Kranja pa je v zanimivih borban premagal igralce Krima. Rezultata sta naslednja:

Krim : Slovan 10:0
Železničar : Krim 7:3

V lestvici vodi Železničar iz Kranja s 4 točkami pred Železničarjem (Lj.), Triglavom, Krimom in Slovanom.

V tekmovanju II. moške lige so presenetili mariborski železničarji z zmago nad Radovljico. Rudar iz Idrije je doma igral dve tekmi, v katerih sta ga premagala izkušenejša nasprotnika Razlag iz Brežic in Grafičar iz Ljubljane. Rezultati so tile:

Železničar (M.) : Radovljica 8:2
Razlag : Rudar 7:3
Grafičar : Rudar 9:1

Vodi Grafičar s 4 točkami pred mariborskim Železničarjem, Razlagom, Rudarjem in Radovljico.

V ženski ligi je bila zaradi pokalnega tekmovanja v počastitev 10-letnice OF samo ena tekma, v kateri so igralke Železničarja iz Kranja premagale Železničarja iz St. Petra na Krasu z rezultatom 5:0

Zaradi republiškega turnirja za 1. 1951, ki ga priredi Krim danes in v nedeljo v telovadnem domu na Viču (začetek ob 19.), bodo z ligaškim tekmovanjem nadaljevali v nedeljo 22. t. m.

Tekme v počastitev 10. obletnice OF

Moštveno tekmovanje v namiznem tenisu v počastitev 10. obletnice OF se bliža koncu. V polfinale so se uveljavili Gregorčič, Železničar (Kranj), Triglav in Polet. Triglav je v četrtfinalu premagal Radovljico 5:3, Polet pa Razlag 4:3.

V polfinalnem tekmovanju, ki bo v nedeljo 22. t. m., bodo igrali Gregorčič : Triglav, ter Železničar (Kranj) : Polet. Finalna tekma bo 27. aprila.

Nova koča na Smrekovcu

Med številnimi planinskimi postojankami, ki so bile med okupacijo uničene, je bila tudi zelo obiskana prehodna postojanka med Uršljo goro (Plešivcem) in Raduho, koča na Smrekovcu. Marljivi planinci iz Žerjava in Črne v Mežiški dolini, ki so že predlanskim postavili ob pogorišču starega doma zasilno kočico s 24 ležišči, so lani zgradili novi dom, kakor ga vidimo na sliki.

Za gradnjo niso dobili nobenih investicijskih kreditov in so bili navezani samo na prostovoljno delo in na pomoč rudarskega sindikata in PD Mežica. Požrtvovalnim voznikom so sicer ostali dolžni, toda letos jih bodo lahko izplačali, ker so sedaj dobili za nakup opreme in za druge potrebe 550.000 din posojila.

Nova koča na Smrekovcu je precej večja od predvojne. Poleg lepih družabnih prostorov, bo imela 9 udobnih spalnic. Odprta bo najbrž že v začetku avgusta. Dostop na Smrekovec je najprimernejši iz Črne (3 ure) ali Šoštanja (3 ure).

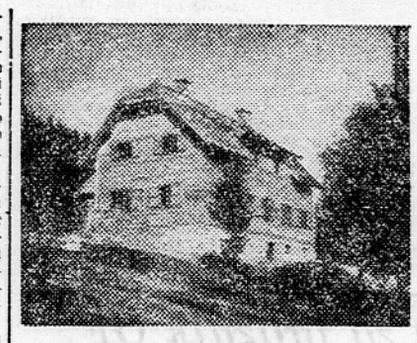

ASK pojde v zvezno košarkarsko ligo

V zahodni coni kvalifikacijskih tekmovanj za vstop v zvezno košarkarsko ligo je snoči v Karlovcu ASK iz Ljubljane premagal »Železničarja« iz Karlovca 37:34 (17:16). Čeprav bi moralo biti to tekmovanje prav za prav troboj, sta igrala samo karlovško in ljubljansko moštvo, ker je »Kreka« iz Tuzle odpovedala udeležbo.

•

Košarkarji BSK premagali Crveno zvezdo. Na stadionu Crvene zvezde je BSK premagal državnega prvaka Crveno zvezdo z rezultatom 29:27 (22:18).

Turnir v Ljubljani

Košarkarski klub Poljane iz Ljubljane bo priredil jutri v počastitev 10-letnice OF zanimiv turnir v košarki, na katerem bodo sodelovali Rudar, Krka in Poljane.

Tekmovanje bo na igrišču V. gimnazije (Poljane) z začetkom ob 10. in ob 14. uri.

ODBOJKA

Krim in Železničar člana republiške lige

Minulo sredo so v telovadnici I. gimnazije v Ljubljani nadaljevali s kvalifikacijskim tekmovanjem za vstop v republiško ligo v odbojki.

Ker moštvo Slovana ni nastopilo, je bila tekma samo med Krimom in Železničarjem, v kateri je zmagal Krim z rezultatom 3:2. Nasprotnika sta zmagala proti Slovanu brez borbe 3:0 w. o., zaradi česar sta postala člana republiške lige.

Jutri ob 10 dopoldne prijateljska tekma v odbojki med Lokomotivo—Zagreb, Železničar—Ljubljana (ženske), Krim, Ljubljana proti Železničar—Ljubljana (moški) v Domu Ljube Šercerja, Šiška. V primeru slabega vremena bo tekma v Bežigrajski gimnaziji.

Državne prvakinje v rokometu v Ljubljani

V nedeljo bodo v Ljubljani gostovale rokometašice državnega prvaka »Zagreba«, s katerimi se bodo pomerile članice Enotnosti. Obe vrsti sta se na srečanje skrbno pripravili, tako da se obeta zanimiva igra. Spored bosta izpopolnili dve tekmi republiške lige. Tekmovanje bo na Stadionu ob Tyrševi cesti, in sicer bosta ob 9. igrali ženski vrsti, ob 9.45 pa moški vrsti Enotnosti in Slovana. Začetek glavne tekme med »Zagrebom« in Enotnostjo bo ob 11.

Jutri dirka kolesarjev po ljubljanskih ulicah

V nedeljo dopoldne bodo na Cankarjevi, Prešernovi, Subičevi in Beethovnovi ulici zanimive dirke kolesarjev. Tekmovali bodo člani in mladinci. Prvi bodo vozili 25 krogov, drugi pa 15 krogov. Po vsakem petem krogu bodo dirkači ocenjeni. Borba za najboljša mesta bo zelo zanimiva, saj bodo nastopili Vidali, Perne in drugi znani tekmovalci. Začetek prireditve, ki bo v okviru Dneva železničarjev in v proslavo 10. obletnice OF, bo ob 10.30.

DANES, 14. APRILA OB 20. URI V DVORANI DOMA SINDIKATOV PRIJATELJSKI DVOBOJ V DVIGANJU UTEZI

JEDINSTVO (Zagreb) : ŽELEZNIČAR (Ljubljana)

V VMESNIH TOCKAH ROKOBORBA V PROSTEM SLOGU

Jutri ob 16.15 na Stadionu
prvenstvena tekma II. zvezne lige
ODRED : BOKELJ (Kotor)
Ob 14.30 tekma za mladinsko prvenstvo Slovenije
ODRED : KLADIVAR

Jutri prvenstvena nogometna tekma republiške lige
NAFTA : ŽELEZNIČAR
Začetek ob 10.30 na Stadionu ob Tyrševi cesti

V nedeljo 15. aprila ob 10.30
prvenstvena tekma II. slovenske lige
PRESEREN : GRAFIČAR

Predtekma:
ob 9. Železničar : Postojna : VTP
ob 7.30 Ilirija : Krim II.
Igrišče »Krima« na Rakovniku

Drobne zanimivosti

SPORTNA STAVA. V 21. kolu športne stave je bilo vplačanih 5,333.240 din. I nagrado (za 10 pravilnih rešitev) prejme 19 dobitnikov po 50.534 din. Drugo nagrado (za 9 pravilnih rešitev) prejme 187 dobitnikov po 7701 din. Prvo nagrado dobe med drugimi tudi naslednje številke stavnih listkov: 287386, 617583, 645178, 825151, drugo nagrado pa številke 14225, 104618 in 344696. Nagrade za 19. kolo bodo izplačevali v ponedeljek med 16. in 18. Opozarjamo na pravočasne reklamacije.

Disciplinski odbor Zveze nogometnih sodnikov Jugoslavije je kaznoval sodnika Kranjca s suspenzom 6 mesecev, ker ni bil dovolj odločen na tekmi Odred : Budućnost in ker je nepravilno nadaljeval že prekinjeno tekmo.

SSD Železničar v Ljubljani obvešča vse sekcije in klube, da imajo v nedeljo ob 15. uri zbor članstva za povorko ob 8.30 pred postajo. Udeležba je strogo obvezna.

Tako ne bomo vzgojili radioamaterjev!

Na pristojnih mestih je bilo že večkrat ugotovljeno, da organizacije Ljudske tehnike ne izpolnjujejo svojih nalog. Vzrokov za to je precej, v večini primerov pa je nedelavnosti kriva neresnost nekaterih funkcionarjev. To se kaže tudi iz spodnjega dopisa, ki ga na prošnjo prizadetih v celoti objavljamo.

V začetku meseca februarja je Radioamaterski klub Ljubljana-Center organiziral A, B in C tečaj, od katerih je najbolj pester B tečaj, ki bi moral biti vsak torek in četrtek od 19. do 19.30 v klasični gimnaziji. Toda mnogokrat se ta čas konča ob brezplodnem čakanju na predavatelja ali kritiki odbora. Vprašujemo se, zakaj je klub priredil B tečaj? Morda zato, da je od vsakega tečajnika dobil 150 din, ali zato, da nas je s čakanjem zaposlil, ker drugače ne bi imeli časa kje drugje uporabiti?

V prehodu nebotičnika ima klub svoje prostore, v katere pride lahko samo tisti, ki ima ključ, za vse ostale pa so zaprti. Napis »Uradne ure« bi lahko brez škode odstranili, ker je brezpredmeten. Ker nikakor ne moremo priti v stik z odgovornimi člani odbora, jih po tem potu pozivamo, da odstranijo nepravilnosti. Mi se hočemo nekaj naučiti, da bomo s tem koristili sebi in skupnosti.

Prizadeti.

S A H

DVOBOJ BOTVINNIK—BRONŠTEJN

13. partija prekinjena

Včeraj so v dvoboju za svetovno prvenstvo igrali 13. partijo. Po peturni igri je bila partija prekinjena v boljšem položaju za Botvinnika, vendar ima Bronštejn še izglede na remi.

Kratke šahovske vesti

Srbija z Vojvodino ima 10.460 organiziranih šahistov. Med njimi je en velemojster, 20 mojstrov, 15 mojstrskih kandidatov, 66 prvokategornikov, 164 drugokategornikov, medtem ko število tretje, četrto in petokategornikov ni ugotovljeno.

Člani SSD Jesenice so izredno delavni. Društvo šteje že 282 organiziranih šahistov, izmed katerih je 72 kategoriziranih.

Na sestanku strokovnega sveta Šahovske zveze Jugoslavije, ki bo 19. in 20. aprila v Beogradu, bodo razpravljali o novem sistemu tekmovanj v naši državi.

Na brzoturnirju drugorazrednih igralcev za prvenstvo Maribora za mesec marec so se udeleženci zvrstili takole: **I. skupina:** Skralovnik 9 in pol točke, Cizelj 8, Rupar 7 in pol, Ačko in Jelenič 6 in pol točke itd.; **II. skupina:** Ekart 9, Krepek in Podlipnik 8, Kremer 7 in pol, Pliberšek 7 itd.

Na kvalifikacijskem turnirju v Sežani so peto kategorijo dosegli naslednji igralci, ki so se zvrstili takole: Ložar 15 in pol točke, Kalin, Zigon, Martinčič 13, Sovdat 12, Grbec 11, Piško, Magajna 10 in pol, Kranjec, Božič 10 točk.

Na III. prvenstvu gimnazije v Št. Pavlu ob Savinji je med devetimi udeleženci dosegel prvo mesto Franc Sibila s 14 in pol točke pred Golavškom 12, J. Žilnikom 10, Drčo 8 itd.

Prvenstvo Partizana je osvojil Andrič, ki je od 12 dosegljivih točk dobil 11. Za njim so se zvrstili Gruber 8 in pol, Karaklajič in Božič 8 itd. — V ženski sekciji je zmagala petošolka Radmila Sajčič.

Za pionirsko prvenstvo Beograda je doslej prijavljenih 180 štiričlanskih moštev, med katerimi je 15 ženskih ekip.

NOVICE in zanimivosti z vsega sveta

Nov poklic. Amerika je pač dežela posebnosti. Tako tudi ponarejanje podpisov tam ni kaznivo. V New Yorku živi Saul Wollman, ki že 20 let opravlja poklic ponarejevalca podpisov. Doslej je ponaredil že nič manj kot 25.000 podpisov najslavnejših osebnosti. Poslovni ljudje, filmski zvezdniki, gledališki igralci, športni prvaki in politiki, ki nimajo časa, da bi podpisovali na tisoče pisem ali fotografij, ki jih pošiljajo svojim oboževateljem, prepuščajo to delo Wollmanu. Njegov klient je bil tudi pokojni Fiorello La Guardia, čigar podpis je Wollman tako točno ponaredil, da niti sam La Guardia ni ločil lastnega podpisa od ponarejenega. Med Wollmanovimi klienti so tudi Eleonor Roosevelt, Eddie Cantor, Claudette Colbert, Chirley Temple in Jenifer Jones.

Zaposlenost v ZDA. Po oceni ameriškega trgovinskega ministrstva se zaposlenost v ZDA povečuje vzporedno s povečanim izvajanjem oborožitvenega programa. V mesecu marcu je bilo v ZDA zaposlenih 51,200.000 ljudi, za 1,250.000 več kot v letošnjem februarju. Že v februarju se je število brezposelnih zmanjšalo za 300.000, tako da sedaj sodijo, da je bilo v marcu 2,100.000 brezposelnih, kar je najmanjše število brezposelnih v mesecu marcu za več let nazaj.

TONE FAJFAR:

PO POTIH BRATSTVA IN ENOTNOSTI

(Iz partizanskega dnevnika)

9

21. julij:

Snoči sem se odpeljal s hrvaškim komandantom v Glavni štab. Vozili smo se z italijanskim vojaškim avtomobilom.

Spotoma smo potovali skozi Crno vlast, kjer je bila pred meseci silovita borba s četniki. Se zdaj vidimo polno sledov teh borb: požgana cerkev in hiša, vsa prerešetana z našimi izstrelki.

V Glavnem štabu sem našel zbrano druščino ravno pri večerji. Med njimi sta bila tudi dva Angleža, ki ne znata niti besedice hrvaški. Po večerji sem se razgovarjal s politkomisarjem Vladimirjem Bakaričem o političnih in vojaških razmerah na Hrvaškem.

Letala, ki so predsinočnjim krožila nad Otočcem, so prinesla dva topa, na žalost oba nepopolna. Tu v vasi sem videl cel kup futrol, v katerih spuščajo material.

Podnebje postaja neznosno. Cez dan vročina, ponoči soparičnost, tako da ni mogoče spati. Tako vreme sem doživljal pred leti v Djakovici ob albanski meji. Danes se nebo oblači in morda bomo dočakali kaj blagodejnega dežja.

Poslušam radio, ki prinaša razveseljive stvari: na več sektorjih ruske fronte so začeli Rusi z ofenzivnimi napadi. Pričakujemo, da je to uvod v veliko splošno ofenzivo. Tudi Angleži napovedujejo novo razširjenje fronte. Nekje v severni Italiji sta se sestala Hitler in Mussolini, ki sta po italijanskih poročilih trezno in brez iluzija presojala sedanji vojni položaj... Najbrž se moža danes že menita, ki ju čaka v bližnji prihodnosti. Italija bo morala v kratkem na kolena — in kaj naj potem počne Nemčija?

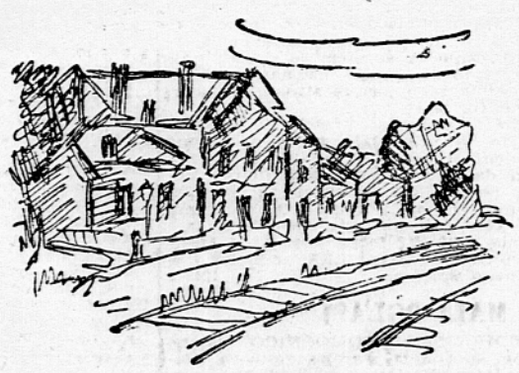

Plaški: porušena železniška postaja

Snoči je prišel kmalu za menoj v Glavni štab tovariš Ilija Gromovnik, organizator hrvaških diverzantskih skupin. Njegovi ljudje so doslej minirali že okrog 250 vlakov. Svojega posla se je izučil v Španiji, kjer je vršil diverzije v Francovem zaledju. Danes so njegove skupine posejane po vsej Hrvaški in prizadevajo sovražniku neprecenljivo škodo. Obljubil je, da bo na sledečem svojem potovanju prišel tudi k nam v Slovenijo, kjer bo organiziral enake skupine.

Londonski radio čedalje pogosteje poroča o naših uspehih, kar je znamenje precejšnje spremembe kurza. Sicer jim za enkrat še ne gre iz ust beseda »partizanska vojska«. Imenuje nas »patriote«.

22. julij:

Zjutraj sem se poslovil od tovarišev v Glavnem štabu. Odpotovala sva skupaj z Ilijo Gromovnikom. Sele zdaj sem si mogel do dobra ogledati tako imenovano Crno vlast. Pokrajina je slikovita: z žitom posejana dolina, ki jo obkrožujejo deloma gozdnati deloma goli skalnati grički. Ob njihovih obronkih se vrste majhne vasi. Hišice so zgrajene v posebnem liškem slogu, večinoma lesene, toda pobeljene, pokrite s skodlami. Prebivalstvo je večinoma srbsko, po nekaterih vaseh precej četniško razpoloženo. Vendar srečavam otroke s partizanskimi kapami in lesenimi puškami.

Vrhovine so bile glavna železniška postaja za Gacko dolino in Otočac. Velika postajna poslopja in skladišča so vsa požgana. Prav tako so v vasi, ki leži nekaj sto metrov pod postajo, požgana poslopja, v katerih so bile italijanske posadke.

V intendanci v Vrhovinah sva z Ilijem dobila voznika, ki naju je odpeljal proti Otočcu skupno z dvema partizanskima zdravnikoma. Ko smo odhajali, so nas svarili pred četniki, ki so pred dvema urama napadli voz s partizani na cesti, komaj pol ure od Vrhovin. Eden je bil smrtno ranjen, dva laže. Pazljivo smo prešli nevarni del poti, ki pelje po dolini med zaraščenimi pobočji. Na kraju spopada je še vedno stala mlaka krvi. S klancev preide pot v ravno dolino.

Pritiska neznosna vročina. Prašna razdrapana cesta in prav tako razdrapan voz izmuči človeka do kraja. Otočac kamor smo okoli pol treh popoldne vendarle pridrdrali, se nam zdi kakor obljubljena dežela: tam je počitek, hlad, pivo...

Toda tudi v Otočcu so sinoči doživeli neprijetno presenečenje. Razbojniški četniki so napadli neko kmetijo na robu mesta ter jo izropali. Bilo je tudi precej streljanja. Ko so pa prišle naše straže, niso našli nikogar več.

Na trgu v Otočcu

Četniške bande se tako razvijajo polagoma v navadne roparske tolpe. Najbrž bodo imeli Hrvati še nekaj časa po osvobojenju opravka z njimi.

23. julij:

Snoči sem ujel na radiu zanimivo poročilo newyorške radijske postaje: Angleška komanda na Srednjem Vzhodu je izdala uradno poročilo, da je stopila v stike z jugoslovanskimi partizani, ki jih vodi Tito. Vzpostavitev teh stikov da še ne pomeni uradnega priznanja NOV in njene civilne oblasti, pač pa stremljenje h koncentraciji vseh patriotičnih sil, t. j. Mihajloviča in partizanov. Zatem so naštevali zadnje uspehe partizanske armade v Sandžaku in Bosni.

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Sergej Vošnjak. Uredništvo in uprava, Ljubljana, Knaflјeva ul. 5, telefon 55-22 do 55-26, telefon uprave za ljubljanske naročnike 38-96, za naročnike izven Ljubljane 38-32, telefon oglasnega oddelka štev. 38-96. Tekoči račun pri Narodni banki, Ljubljana 601-90321-0. Tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani. Poštnina plačana v gotovini. — Četrtletna naročnina 135 din, polletna 270 din, celoletna 540 din. — »Slovenski poročevalec« izhaja vsak dan razen ob nedeljah in praznikih.